

महाराष्ट्र विधानसभा

दुसरे अधिवेशन, २०१६

तारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

शुक्रवार, दिनांक २२ जुलै, २०१६ / आषाढ ३१, १९३८ (शके)

(१) महसूल, पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री	}	यांचे प्रभारी विभाग
(२) अल्पसंख्यांक विकास आणि औकाफ मंत्री		
(३) परिवहन मंत्री		
(४) कृषी आणि फलोत्पादन मंत्री		
(५) उर्जा, नवीन व नवीकरणीय उर्जा,
राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री		
(६) पशुसंवर्धन, दुग्धविकास व
मत्स्यव्यवसाय मंत्री		
(७) भूकंप पुनर्वसन मंत्री		

प्रश्नांची एकूण संख्या - ६२

किनवट व माहूर (जि.नांदेड) तालुक्यातील शेतकरी सोयाबीन पिक विम्याच्या
लाभापासून वंचित असल्याबाबत

- (१) * ६१८७७ श्री.प्रदीप नाईक (किनवट) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील
गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
(१) किनवट व माहूर (जि.नांदेड) तालुक्यातील शेतकऱ्यांनी सोयाबीन पिकांचे
राष्ट्रीय कृषी विम्याचे हप्ते भरले असून, या तालुक्यात ५० टक्क्याहून कमी
आणेवारी असताना महसूल विभागाच्या अधिकारी व कर्मचाऱ्यांच्या
निष्काळजीपणामुळे शेतकरी सोयाबीन कृषी पिक विम्याच्या लाभापासून वंचित
आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सोयाबीन पिकाचा उतारा हेक्टरी ५० ते ६० किलो झाला असताना प्रत्यक्ष शेतात जाऊन पीक कापणी, काढणी व प्रत्यक्ष उत्पादनाची चौकशी न करता अधिकारी व कर्मचारी यांनी शासनाला दिशाभूल करणारी माहिती सादर केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने दोषी असलेल्या अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावर कारवाई करण्याबाबत व शेतकऱ्यांना विम्याची रक्कम देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१) राष्ट्रीय कृषि विमा योजनेअंतर्गत निश्चित करण्यात येणारी नुकसान भरपाई केंद्र शासनाने निर्धारित केलेल्या पध्दतीने पीक कापणी प्रयोगांद्वारे प्राप्त सरासरी उत्पन्नाचे आधारेच निश्चित केली जाते. खरीप हंगाम २०१५ ची नुकसान भरपाई भारतीय कृषि विमा कंपनीमार्फत सोयाबीन पिकाचे पीक कापणी प्रयोगांद्वारे आलेले सरासरी उत्पन्न व उंबरठा उत्पन्न यांच्या आधारे निश्चित करण्यात आली आहे. त्यानुसार किनवट तालुक्यासाठी नुकसान भरपाई देय होत नाही. माहूर तालुक्यातील सोयाबीन पीक घेतलेल्या २६७७ शेतकऱ्यांनी रुपये १४.९२ लाख विमा हप्ता भरून योजनेत सहभाग घेतला होता. भाग घेतलेले सर्व शेतकरी नुकसान भरपाईस पात्र ठरले असून त्यांना रुपये २.२९ कोटी नुकसान भरपाई भारतीय कृषि विमा कंपनीमार्फत मंजूर करण्यात आली आहे. सदर रक्कम संबंधीत बँकामार्फत शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यावर जमा करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. तसेच राष्ट्रीय कृषि विमा योजनेअंतर्गत नुकसान भरपाईची रक्कम शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यावर तात्काळ जमा करणेबाबत जिल्हयातील सर्व बँकाना सुचना देणेबाबत सर्व जिल्हाधिकारी यांना कळविण्यात आले आहे.

(२) राष्ट्रीय कृषि विमा योजनेच्या तरतुदीप्रमाणे खरीप हंगाम २०१५ मध्ये किनवट तालुक्यामध्ये सोयाबीन पिकांचे १२ पीक कापणी प्रयोगाचे नियोजन करण्यात आले होते व त्यानुसार सर्व पीक कापणी प्रयोग क्षेत्रीय यंत्रणेमार्फत घेण्यात आलेले आहेत. सदर पीक कापणी प्रयोगांच्या आधारे किनवट तालुक्यातील सोयाबीन पिकांचे सरासरी उत्पन्न ६३२.५० कि.ग्रॅ/ हे. हे उंबरठा उत्पन्न ५७८ कि. ग्रॅ/ हे. पेक्षा जास्त असल्याने किनवट तालुक्यातील सोयाबीन

पिकासाठी नुकसान भरपाई मंजूर झालेली नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**कोल्हापूर जिल्ह्यातील कृषी विभागात शेतीपयोगी
साहित्य खरेदीत झालेला गैरव्यवहार**

(२) * ५५२६२ श्री.उल्हास पाटील (शिरोळ), श्रीमती संध्यादेवी देसाई-कुपेकर (चंदगड), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.चंद्रदीप नरके (करवीर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कृषी विभाग (जि.कोल्हापूर) येथे अनुदानावरील साहित्य मंजूरी आधीच ठेकदाराने परस्पर गोदामात पोहचवले असून या साहित्य खरेदीत मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार झाल्याचे नुकतेच माहे मे,२०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शेती उपयोगी साहित्य खरेदी करण्याकरिता विभागाने केलेल्या १ कोटी ८३ लाख ९६ हजार रुपये आर्थिक तरतूदीतून पी.व्ही.सी पाईप्स, इलेक्ट्रिक मोटरपंप, कडबाकुट्टी यंत्र, टिकाव, खोरे व पहार आदी साहित्य दर्जेदार (ब्रँडेड) कंपनीचे खरेदी करतांना शासकीय प्रयोगशाळेतून तपासणी करण्यात यावी अशा सूचना असतांनाही साहित्य खरेदी करतांना आदेशाचे उल्लंघन केले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीनुसार या गैरव्यवहारास जबाबदार संबंधितावर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

तथापि,जिल्हा परिषदेच्या कृषी विभागाने शेतीपयोगी साहित्य खरेदी योजनेस प्रशासकीय व तांत्रिक मंजूरी घेतली आहे. शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार ई-निविदाद्वारे खरेदी करण्यांत आलेली आहे. एखाद्या विशिष्ट ब्रँडची खरेदी करण्यांत आलेली नाही. सदर साहित्य मापदंडाप्रमाणे योग्य त्या दर्जाचे असल्याबाबत तपासणी करण्यांत आली आहे.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात (जि.ठाणे) बनावट रिक्शा परवाने देणारे रॅकेट कार्यरत असल्याबाबत

(३) * ५४६३३ श्री.नितेश राणे (कणकवली), श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम), श्री.रुपेश म्हात्रे (भिवंडी पूर्व), श्री.अबू आजमी (मानखूर्द शिवाजीनगर) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे प्रादेशिक परिवहन कार्यालयात बनावट रिक्शा परवाने देणारे रॅकेट अनेक वर्षांपासून कार्यरत असल्याचे निदर्शनास आले असून याप्रकरणी कनिष्ठ लिपीकांसह दोघांवर ठाणे येथील पोलीस ठाण्यात दिनांक १३ मार्च, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, वरिष्ठ अधिकाऱ्यांच्या बनावट सहया, स्टॅप तसेच खोटी कागदपत्रे सादर करून परवाने मिळविण्याचे प्रकार गेल्या अनेक वर्षांपासून सुरू असून त्यामागे दलाल व प्रादेशिक परिवहन कार्यालयातील अधिकारी व कर्मचारी यांच्या संगनमताने सदर गैरव्यवहार केला जात असल्याचे पोलीस अधिकाऱ्यांनी निदर्शनास आणले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री.दिवाकर रावते : (१) हे खरे आहे.

बनावट रिक्शा परवाना संबंधी प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, ठाणे यांच्याकडून नगर पोलीस स्टेशन येथे दिनांक 10.03.2016 रोजी कार्यालयातील

कनिष्ठ लिपिक श्री.संतोष साकोळकर यांच्याविरुद्ध गु.नों.क्र.। 39/2016 नुसार गुन्हा नोंदविला आहे. तसेच श्री.संतोष साकोळकर, यांना दि.19.03.2016 च्या आदेशानुसार शासकीय सेवेतून निलंबित केले आहे.

(२) व (३) बनावट रिक्षा परवाना बाबतीत प्रादेशिक परिवहन कार्यालय, ठाणे यांचेकडून चौकशी करण्यात आली आहे, त्याचप्रमाणे आयुक्त कार्यालयाकडून समिती नेमून चौकशी करण्यात आली आहे, या प्रकरणी करण्यात आलेल्या चौकशीत सुमारे 220 प्रकरणांत अनियमितता आढळून आली. सदर बाब पुढील कार्यवाहीखाली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सातारा जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना खरीप आणि रब्बी हंगामात निकृष्ट दर्जाच्या बियाण्यांचा पुरवठा करून कंपन्यांनी केलेली फसवणूक

(४) * ५७१५७ श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातारा जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना खरीप आणि रब्बी हंगामात निकृष्ट दर्जाच्या बियाण्यांचा पुरवठा करून ११ कंपन्यांनी शेतकऱ्यांना फसविल्याने जिल्ह्यातील फसवणूक झालेल्या शेतकऱ्यांनी जिल्हा कृषी विभागाकडे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान तक्रारी केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीच्या निष्कर्षानुसार पुरविण्यात आलेली बियाणे व कंपनीची नावे काय आहेत, तसेच या कंपन्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१) होय, १० कंपन्यांबाबत तक्रारी प्राप्त झालेल्या आहेत.

(२) होय.

(३) चौकशीच्या निष्कर्षानुसार पुरविण्यात आलेली बियाणे व कंपनीची नावे तसेच या कंपन्यांवर शासनाने केलेल्या कारवाईचा तपशील पुढीलप्रमाणे,

१) बियाणे - सोयाबीन एस - ३३५

कंपनीचे नाव - महाबीज, अकोला

केलेली कार्यवाही - सोयाबीन बियाणे २०१४-१५ मधील होते. शेतकऱ्याने १ वर्षाने उशिरा पेरणी केलेली आहे. तक्रारदार शेतकऱ्याने मुदतबाह्य बियाणे वापरल्याने कंपनीवर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

२) बियाणे - स्ट्रॉबेरी वींटर डॉन

कंपनीचे नाव - के एफ बायोप्लान्ट, पुणे

केलेली कार्यवाही - तापमानातील बदल व ४० ते ४५ दिवसांपासून पीक व्यवस्थापन न केल्यामुळे फलधारणेस कमी प्रतीची फळे लागली आहेत असा निष्कर्ष तक्रार निवारण समितीने काढला आहे. त्यामुळे कंपनीवर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

३) बियाणे - तूर- आय.सी.पी.एल. - ८७

कंपनीचे नाव - हरीतक्रांती सीडस्, बुलढाणा.

केलेली कार्यवाही - तूर पिकामध्ये फलधारणा न झाल्याच्या अनुषंगाने २ तक्रारदार शेतकऱ्यांना अनुक्रमे प्रत्येकी रुपये वीस हजार व रुपये पाच हजार नुकसान भरपाई कंपनीने दिली आहे. तसेच अन्य एका तक्रारीच्या बाबतीत कंपनीस कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आलेली आहे.

४) बियाणे - वाटाणा - एएफए -१०

कंपनीचे नाव - अशोका फार्म सीडस्, बंगलोर.

केलेली कार्यवाही - तक्रार निवारण समितीने उगवन क्षमता २० टक्के आहे असा निष्कर्ष काढला आहे. या अनुषंगाने कंपनीने तक्रारदारास रुपये दहा हजार नुकसान भरपाई दिली आहे.

५) बियाणे - कांदा - पुना फुरसुंगी

कंपनीचे नाव - विशेष सीड, जालना.

६) बियाणे - मका शिवनेरी

कंपनीचे नाव - सीड अँड सीडस्

७) बियाणे - कांदा- लाईट रेड.

कंपनीचे नाव - सफल सीडस्, जालना

८) बियाणे - वाटाणा - जीएस-१०

कंपनीचे नाव - युपीएल (गोल्डन सीडस्.)

अनुक्रमांक ५ ते ८ बाबत केलेली कार्यवाही - तक्रार निवारण समिती तपासणीस जाण्यापूर्वी शेतकऱ्याने तक्रार अर्ज मागे घेतला आहे. त्यामुळे कंपनीवर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

९) बियाणे - मिरची - नंदीता

कंपनीचे नाव - नन्हेन्स इंडिया प्रा.लि. सातारा

१०) बियाणे - केळी जी -९

कंपनीचे नाव - अथर्व बायोटेक पारगाव,

अनुक्रमांक ९ ते १० बाबत केलेली कार्यवाही -- तक्रार निवारण समितीने रोपामध्ये भेसळ आहे असा निष्कर्ष काढला आहे. त्यामुळे कंपनीस कारणे दाखवा नोटीस देण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियानांतर्गत ठिबक सिंचनासाठी मिळणारे अनुदान
लाभार्थी शेतकऱ्यांना न मिळाल्याबाबत**

(५) * ५४२८६ श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राष्ट्रीय सुक्ष्म सिंचन अभियानांतर्गत ठिबक सिंचनासाठी शासनाकडून मिळणारे अनुदान तीन वर्षांपासून शेतकऱ्यांना मिळाले नसल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तीन महिन्यात लाभार्थी शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यामध्ये अनुदान जमा करण्यात येणार असल्याचे आश्वासन शासनाने देऊनही सुमारे सात हजार लाभार्थी अनुदानापासून वंचित राहिले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीनुसार लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यामध्ये अनुदान जमा करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) सन २०१३-१४ व सन २०१४-१५ या वर्षातील पूर्वसंमती दिलेले अनुक्रमे रु.१२९.५२ कोटी व रु.५४.४८ कोटी एवढ्या रकमेचे प्रस्ताव प्रलंबित आहेत.

(४) निधी उपलब्धतेनुसार शेतकऱ्यांना अनुदानाची रक्कम देण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोपर ते दिवा (जि.ठाणे) दरम्यान वाळू माफियांनी वाळू उपश्यास पुन्हा सुरुवात केल्याबाबत

(६) * ५४६६४ डॉ.बालाजी किणीकर (अंबरनाथ), श्री.नितेश राणे (कणकवली), श्रीमती दिपिका चव्हाण (बागलाण), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.किसन कथारे (मुरबाड), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कोपर ते दिवा (जि. ठाणे) दरम्यान गेल्या वर्षभर रेंती उपसा बंद असतांना दिनांक ३० एप्रिल व १ मे, २०१६ रोजी पासून पुन्हा वाळू माफियांनी वाळू उपसा करण्यास सुरुवात केली असल्याच्या तक्रारी जिल्हाधिकारी, ठाणे व तहसिलदार, कल्याण यांच्याकडे पर्यावरण प्रेमी यांनी लेखी व दूरध्वनीवरून केल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने बेकायदा वाळू उपसा करून तस्करी करणाऱ्या वाळू माफियांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) याबाबत तक्रारी प्राप्त झाल्या आहेत. प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने तहसिलदार कल्याण यांच्या पथकाने एप्रिल २०१६ ते जून

२०१६ या कालावधीत केलेल्या तपासणीत रेतीचा अवैध उपसा व साठा आढळून आल्याने, यंत्रसामुग्री व रेतीसाठा जप्त करण्यात आला असून, १४ गुन्हे दाखल करण्यात आलेले आहेत. त्याचप्रमाणे गौण खनिजाची अवैध वाहतूक करणाऱ्या ५६ वाहनांवर कारवाई करून रुपये १०,९२,३००/- इतकी दंडाची रक्कम वसूल करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे व नाशिक जिल्ह्यात सिजॅटा या बियाणे कंपनीने शेतकऱ्यांना टोमॅटो चे निकृष्ट बियाणे देवून केलेली फसवणूक

(७) * ५६२०० श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर), श्री.राजाभाऊ (पराग) वाजे (सिन्नर), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आंबेगाव व जुन्नर (जि.पुणे) तालुक्यात तसेच होळ व वडगाव निंबाळकर (ता.बारामती, जि.पुणे) येथील शेतकऱ्यांनी सिजॅटा कंपनीच्या १०५७ या वाणाच्या संकरीत बियाणे वापरून लागवड केलेल्या टोमॅटोवर पांढरी माशी व तिरंगा (बुरशी जन्य) रोगांचा प्रादुर्भाव मोठ्या प्रमाणावर पडल्याने शेतकऱ्यांचे लाखो रुपयांचे नुकसान झाल्याने स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी शेतकऱ्यांसमवेत मंचर या ठिकाणी रास्ता रोको आंदोलन करून कृषी अधिकाऱ्यांना दिनांक २२ एप्रिल, २०१६ रोजी व दिनांक २ जून, २०१६ रोजी मा.मुख्यमंत्र्यांकडे निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच देवळा व कळवण (जि.नाशिक) तालुक्यातील उन्हाळी टॉमॅटोवर पांढरी माशी (बुरशी जन्य) रोगाची लागण झाल्याने शेतकऱ्यांचे लाखो रुपयांचे नुकसान झाल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई मिळण्याबाबत व सिजॅटा कंपनीच्या १०५७ या संकरीत बियाण्याच्या विक्रीस बंदी घालण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१) होय.

(२) नाही.

(३) होय.

(४) पुणे जिल्ह्यातील आंबेगाव, बारामती, दौंड, हवेली, जुन्नर, पुरंदर व शिरूर या तालुक्यात शेतकऱ्यांनी माहे डिसेंबर, २०१५ ते जानेवारी, २०१६ या कालावधीत लागवड केलेल्या सिजॅटा टोमॅटो वाण टीओ - १०५७ या पिकावर तिरंगा या विषाणूजन्य रोगाचा प्रादुर्भाव झाला होता. या अनुषंगाने खबरदारीचा उपाय व रोगाचा पुनर्रप्रसार होऊ नये म्हणून रोप वाटीकेतील रोपे नष्ट करण्यात आलेली आहेत. टोमॅटो टीओ - १०५७ या वाणाची पुर्ण महाराष्ट्रात विक्री बंदचे आदेश दिनांक ७ मे, २०१६ रोजी देण्यात आले असून सदर वाण परवान्यातून वगळण्यात आलेला आहे. तसेच नुकसान भरपाईबाबत तक्रारदार शेतकऱ्यांना ग्राहक मंचामध्ये जाण्यासाठी मार्गदर्शन करण्यात आलेले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**भामा आसखेड (ता.खेड, जि.पुणे) येथील धरणातील
माती अवैधपणे विकली जात असल्याबाबत**

(८) * ५९३४० श्री.सुरेश गोरे (खेड आळंदी) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भामा आसखेड (ता.खेड, जि.पुणे) येथील धरणात खाजगी दगडखाण तयार करून धरणातील माती साठविण्यात आली असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, धरणातील अवैध साठविलेली माती विकली जात असल्याचे निवेदन संबंधित व्यक्तीने तहसीलदार, खेड यांना माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने माती विकणाऱ्यांवर व याकडे दुर्लक्ष करणाऱ्या दोषी अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३) व (४) भामा आसखेड धरण क्षेत्रात जुनी दगडखाण अस्तित्वात आहे. सदर धरण क्षेत्रातून मुरुम, दगड व मातीचे विनापरवाना उत्खनन केल्याचे निदर्शनास आल्यावरून, संबंधितांविरुद्ध दंडात्मक कारवाई करून रुपये १३,२३,३६०/- एवढ्या दंडात्मक रकमेचे आदेश पारीत करण्यात आले आहेत. सदर रकमेच्या वसुलीची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मराठवाड्यातील बागायत धारकांनी शासनाकडून मदत मिळत नसल्याने
मोसंबीच्या बागा पेटवून दिल्याबाबत**

(९) * ५३८८१ श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.हनुमंत डोळस (माळशिरस), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.संदीप नाईक (ऐरोली), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंबा कळवा), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.विजय भांबळे (जिंतूर), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), डॉ.सतीश (अण्णासाहेब) पाटील (एरंडोल) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मराठवाड्यात मोसंबी बागायत धारकांना बागा जगविण्यासाठी शासनाकडून कोणतेही आर्थिक सहाय्य मिळत नसल्याने शासनाचा निषेध करण्यासाठी बाग धारकांनी स्वतःच मोसंबीच्या बागा माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान पेटवून दिल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीअंती मोसंबी बागायत धारकांना आर्थिक सहाय्य देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१), (२) व (३) हे अंशतः खरे आहे.

मराठवाड्यात मोसंबी बागायत धारकांना बागा जगविण्यासाठी शासनाकडून कोणतेही आर्थिक सहाय्य मिळत नसल्याने शासनाचा निषेध करण्यासाठी बाग धारकांनी स्वतःच त्यांच्या मोसंबीच्या बागा माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान पेटवून दिल्याचे निदर्शनास आलेले नाही. परंतू मौजे पोरगांव व मौजे वाहेगाव ता. पैठण जि. औरंगाबाद येथील ३ शेतकऱ्यांनी त्यांच्या मोसंबी बागेतील काही झाडे पेटवून दिली असल्याचे निदर्शनास आले आहे. सन २०१४-१५ मध्ये मराठवाड्यातील फळबागांचे पुनरुज्जीवन कार्यक्रमासाठी रु.१८.६२ कोटी, सन २०१५-१६ मध्ये सामुहिक शेततळे घटकाकरीता रु. २०.४४ कोटी व ठिबक सिंचनाकरीता सुमारे रु.१.७५ कोटी, असे एकूण रु. ४०.८१ कोटी इतके अनुदान देण्यात आलेले आहे. तसेच, कमी पाण्यावर बागा जगविण्याबाबत ग्राम किसान सभा आयोजित करून शेतकऱ्यांना घडीपत्रिका, भिंतीपत्रिकाद्वारे मार्गदर्शन करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**देऊळगाव घुबे (ता.देऊळगाव राजा, जि.बुलढाणा) येथील
अवैध देशी दारुची विक्री बंद करण्याबाबत**

(१०) * ५६७७८ डॉ.शशिकांत खेडेकर (सिंदखेड राजा) : सन्माननीय राज्य उत्पादन शुल्क मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) देऊळगाव घुबे (ता.देऊळगावाराजा, जि.बुलढाणा) येथील अवैध देशी दारुची विक्री बंद करावी अशी मागणी तेथील ग्रामस्थांनी दिनांक २२ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास जिल्हाधिकारी व राज्य उत्पादन शुल्क कार्यालय, जि.बुलढाणा यांचेकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या मागणीसंदर्भात शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीअंती देऊळगाव घुबे येथील अवैध देशी दारु विक्री बंद करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) होय.

(२) देऊळगाव घुबे येथील ग्रामस्थ श्री.पांडूरंग नामदेव घुबे यांनी अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, बुलढाणा यांच्याकडे केलेल्या दि.१८.५.२०१६ च्या तक्रारीच्या अनुषंगाने, संबंधित निरीक्षक व दुय्यम निरीक्षक तसेच भरारी पथकास कारवाईचे आदेश अधीक्षक, राज्य उत्पादन शुल्क, बुलढाणा यांनी दिले आहे.

(३) मौजे देऊळगांव घुबे या गावात दि.१८.५.२०१६ रोजी अवैधरित्या देशी दारू विक्री करणाऱ्या एका आरोपीस अटक करून त्याच्याविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्यात आला आहे. तसेच सदर गावात माहे फेब्रुवारी, २०१६ मध्ये २ गुन्हे व माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये १ गुन्हा नोंदविला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळाने (महाबीज) बियाण्यांच्या किंमतीमध्ये वाढ केल्याबाबत

(११) * ५६१५७ श्री.मधुकरराव चव्हाण (तुळजापूर), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.बसवराज पाटील (औसा), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.महेश (दादा) लांडगे (भोसरी), श्री.सत्यजीत पाटील-सरुडकर (शाहूवाडी), श्री.राजेश टोपे (घनसावंगी), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.योगेश सागर (चारकोप), श्री.गोवर्धन शर्मा (अकोला पश्चिम), डॉ.संजय कुटे (जळगाव जामोद), श्री.डि मल्लीकार्जून रेड्डी (रामटेक), श्री.चंद्रकांत सोनावणे (चोपडा), श्री.सुरेश हाळवणकर (इचलकरंजी), डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्र राज्य बियाणे महामंडळाने (महाबीज) यांनी तूर, मूग, उडीद, सोयाबीन या कडधान्यांसह ज्वारी व बाजरीच्या बियाण्यांच्या किंमतीमध्ये प्रचंड प्रमाणात वाढ केल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दुष्काळी परिस्थितीत बियाण्यांच्या दरवाढीमुळे शेतकऱ्यांचा पेरणीचा खर्च वाढणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती शासनाने बियाण्यांच्या किंमती कमी करण्याच्यादृष्टीने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१) मागील तीन वर्षांमध्ये दुष्काळामुळे बियाण्यांचे उत्पादन कमी झाले होते. त्यामुळे कडधान्यांसह ज्वारी व बाजरीच्या बियाण्यांच्या किंमतीमध्ये वाढ झाल्यामुळे महाबीजने काही बियाणांच्या विक्री दरामध्ये काही प्रमाणात वाढ केली होती.

(२) होय.

(३) व (४) महाबीजने बियाणे दरात केलेल्या वाढीवर स्थगिती देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे व शेतकऱ्यांना दिलासा देण्याकरीता सन २०१६ मध्ये खरीप हंगामासाठी सुधारीत दरात उपलब्ध करून देण्यात आलेल्या / येणाऱ्या मूग, तूर व उडीद पिकांचे बियाणे शेतकऱ्यांना सन २०१५ या वर्षी असणाऱ्या दरात उपलब्ध करून देण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

अवकाळी पावसामुळे वीज पडून मृत्यू पावलेल्या व्यक्तींच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्याबाबत

(१२) * ५५९९९ श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.विजय वडेईवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वादळी वाऱ्यासह झालेल्या पावसात अंगावर वीज पडून अमरावती जिल्ह्यात ३, धुळे व नागपूर जिल्ह्यात प्रत्येकी २ व जळगाव जिल्ह्यात १ असे एकूण ८ जणांचा मृत्यू झाला असल्याचे दिनांक ५ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

- (३) असल्यास, चौकशीअंती मृत व्यक्तींच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
 (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) होय.

माहे ५ मे, २०१६ रोजी वादळी वाऱ्यासह झालेल्या पावसात अंगावर वीज पडून अमरावती जिल्ह्यामध्ये-०२, धुळे जिल्ह्यामध्ये-०३, नागपूर जिल्ह्यामध्ये-०४ व जळगांव जिल्ह्यामध्ये-०१ असे एकूण १० व्यक्तींचा मृत्यू झाला आहे.

(३) महसूल व वन विभाग, शासन निर्णय, दि.१३ मे, २०१५ नुसार मृत व्यक्तींच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

धेदंड शहापूर (ता.अलिबाग, जि.रायगड) अंबा/धरमतर खाडी मधील डेझिंगची परवानगी रद्द करून मच्छिमारांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत

(१३) * ५४००८ श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.विजय काळे (शिवाजीनगर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) धेदंड शहापूर (ता.अलिबाग, जि.रायगड) अंबा/धरमतर खाडीमध्ये जेएसडब्ल्यू कंपनीला दिलेली डेझिंगची परवानगी रद्द करून मच्छिमारांना नुकसान भरपाई मिळणेबाबत नेमलेल्या अभ्यास समितीकडून तातडीने अहवाल मागवून कार्यवाही करावी अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी माहे, एप्रिल २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान मा.महसूल मंत्री यांच्याकडे निवेदनद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, महाराष्ट्र मेरिटाइम बोर्डाने जेएसडब्ल्यू कंपनीला नदीत दिवस रात्र डेझिंगचे काम करण्याची परवानगी दिल्यामुळे पारंपारिक पद्धतीने मच्छिमारी करणाऱ्या मच्छिमारांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने जेएसडब्ल्यू कंपनीला दिलेली डेझिंगची परवानगी रद्द करून मच्छिमारांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. देवेंद्र फडणवीस : (१) अंशतः खरे आहे. धरमतर खाडी प्रकल्पबाधित पेण, अलिबाग मच्छिमार संघर्ष समिती यांनी दिनांक १९.११.२०१५ रोजी मच्छिमारांच्या समस्याबाबत निवेदन दिले आहे.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) शासन निर्णय, कृषी, पशुसंवर्धन दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग, दिनांक ९ जुलै, २०१४ अन्वये धरमतर खाडीतील मच्छिमारांच्या समस्यांबाबत अभ्यास करण्यासाठी समिती गठीत करण्यात आली आहे. या समितीने दिनांक १.५.२०१६ रोजी भेट दिली असून समितीचा निर्णय प्रतिकक्षाधीन आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

दाभोळ खाडी (ता.महाड, जि.रायगड) व वायंगणी कालावल (ता.मालवण, जि.सिंधुदूर्ग) येथे अवैधरित्या वाळूचा उपसा होत असल्याबाबत

(१४) * ५६३७९ श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.प्रताप सरनाईक (ओवळा माजिवडा), श्री.प्रदीप नाईक (किनवट), श्री.नितेश राणे (कणकवली) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) दाभोळ खाडी परिसरातील (ता.महाड, जि.रायगड) सावित्री नदीपात्रात सकशन पंपाद्वारे बेकायदेशीर वाळूचा उपसा सुरु असल्याप्रकरणी परिसरातील ग्रामस्थांनी जिल्हाधिकारी, तहसीलदार, प्रांताधिकारी, रायगड यांचेकडे माहे एप्रिल, २०१६ च्या शेवटच्या आठवड्यात वारंवार तक्रारी केलेल्या आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, वायंगणी कालावल (ता.मालवण, जि.सिंधुदूर्ग) येथील जागेत विनापरवाना वाळू टाकण्यात येत असल्याने तेथील ग्रामस्थांनी तहसीलदार, मालवण यांना वाळू काढण्याची परवानगी देऊ नये अशा प्रकारचे लेखी निवेदन

दिनांक ९ मार्च, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास देवूनही संबंधितांवर कारवाई न करता त्यांना परवानगी देण्यात आली होती, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणांची शासनामार्फत चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने अवैध वाळू उपसा बंद करण्याबाबत व वाळूमाफियांवर तातडीने कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) महाड तालुक्यातील दाभोळ ग्रुप ग्रामपंचायतीच्या हद्दीमध्ये हातपाटीद्वारे रेती उत्खननाची परवानगी असताना अनधिकृतपणे सक्शन पंपाद्वारे रेतीचे उत्खनन चालू असल्याच्या तक्रारी एप्रिल व मे २०१६ मध्ये प्राप्त झाल्या आहेत.

(२) मौजे वायंगणी (ता.मालवण, जि.सिंधुदूर्ग) येथील स.नं.२१७अ हि.नं.१ब+१४ खाते क्र. १७३७ व स.नं. १२५/२ अ खाते क्र. ५५२ या जागेत विनापरवाना वाळू टाकल्याने झाडांचे नुकसान होत असल्याबाबतची तक्रार तहसिलदार मालवण यांच्याकडे प्राप्त झाली आहे.

(३) व (४) महाड तालुक्यातील दाभोळ ग्रुप ग्रामपंचायत हद्दीत अनधिकृत सक्शन पंपाद्वारे होत असलेले रेती उत्खनन बंद करण्याबाबत प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने तहसिलदार महाड व महाराष्ट्र मेरीटाईम बोर्ड यांना कारवाई करण्याचे निर्देश देण्यात आले होते. त्यानुसार महाड तालुका हद्दीतील वाळूच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीबाबत तपासणी केली असता एकूण ५ सक्शनपंप व २ बोटीविरुद्ध कारवाई करण्यात आली असून, रेती भरलेल्या कुंड्या नष्ट करून, अनधिकृत रेतीसाठ्याबाबत एकूण रुपये २,५९,५००/- एवढी दंडात्मक रक्कम शासनजमा करण्यात आली आहे.

मौजे वायंगणी येथे विनापरवाना वाळू टाकल्याबाबत प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने मंडळ अधिकारी आचरा यांच्यामार्फत चौकशी केली असता, संबंधितांनी मंजूर परवान्यानुसार वाळूचे उत्खनन करून, सदर वाळूचा साठा मौजे वायंगणी येथील स.नं. १२५/२अ मध्ये तात्पुरती बिनशेती परवानगी घेऊन केला असल्याचे आढळून आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रायगड जिल्ह्यातील लहान बंदराचा गाळ न काढल्यामुळे
मासळी उद्योगांचे नुकसान झाल्याबाबत**

(१५) * ५४८६४ श्री.सुभाष उर्फ पंडितशेठ पाटील (अलिबाग), श्री.धैर्यशील पाटील (पेण) : सन्माननीय मत्स्यव्यवसाय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) रायगड जिल्ह्यात विविध ठिकाणी शासनाकडून एकूण २३ लहान बंदरे विकसित करण्यात येत आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, रायगड जिल्ह्यात वर्षानुवर्षे अस्तित्वात असलेल्या अनेक लहान बंदरामधून गाळ न काढल्यामुळे खाडीचे मुख पूर्वी १ हजार मीटर पेक्षा अधिक होते ते आता २०० मीटर व लांबी फक्त ५०० मीटर राहिल्याने मच्छिमार व्यवसायावर परिणाम झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, जिल्ह्यात मासळी उद्योगाला नुकसान झाले असून रोजगारासह सुमारे २२० कोटी रुपयांची उलाढाल बंद झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्या अनुषंगाने कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर : (१) होय.

- (२) मच्छिमार नौकांच्या अवागमनाच्या मार्गात काही खाड्यांमध्ये गाळ साचल्यामुळे अडथळा निर्माण झाला आहे हे खरे आहे. परंतु त्यामुळे संपूर्ण मत्स्यव्यवसायावर परिणाम झालेला नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सर्वोच्च न्यायालयाची परवानगी नसताना धर्मादाय आयुक्तांनी अल्पसंख्यांक
ट्रस्टना जमीन विक्रीसाठी अनुमती दिल्याबाबत**

(१६) * ५३८६४ अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल),

श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.योगेश सागर (चारकोप), श्री.नरेंद्र पवार (कल्याण पश्चिम), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.अतुल सावे (औरंगाबाद पूर्व), श्री.विजय भांबळे (जिंतूर), श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.सुनिल शिंदे (वरळी), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर), श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.अनिल बाबर (खानापूर), श्री.प्रकाश फातर्पेकर (चेंबूर), श्री.सुनिल राऊत (विक्रोळी), श्री.रुपेश म्हात्रे (भिवंडी पूर्व), श्री.सुभाष साबणे (देगलूर), डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर), श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) : सन्माननीय अल्पसंख्यांक विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) वक्फ बोर्डाच्या अखत्यारित अल्पसंख्यांक ट्रस्टच्या जमिनीची विक्री करता येणार नाही असे निर्देश सर्वोच्च न्यायालयाने दिले असताना देखील धर्मादाय आयुक्तांनी ट्रस्टना जमीन विक्रीसाठी अनुमती दिली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, वक्फसाठी दिलेल्या जमिनीची विक्रीसाठी अनुमती नसतानाही विक्री झाल्याच्या अनेक तक्रारी सन २००५ ते २०१० मध्ये करण्यात आल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, धर्मादाय आयुक्त, मुंबई यांनी वक्फ बोर्डाच्या मालकीच्या मुंबईतील नऊ जागा १०७ कोटी ५५ लक्ष किंमतीने विकण्याची अनुमती दिल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी केली आहे काय,
- (५) असल्यास, चौकशीअंती अशा प्रकारे सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्देशाचे उल्लंघन करणाऱ्यांवर शासनाने कारवाई करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची करणे काय आहेत ?

श्री. विनोद तावडे : (१) अंशतः खरे आहे. काही वक्फ मालमत्ता विषयक प्रकरणांमध्ये धर्मादाय आयुक्तांनी वक्फ मालमत्तेच्या विक्रीस परवानगी दिली असल्याची बाब निदर्शनास आली.

(२) होय.

(३) नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) मा.सर्वोच्च न्यायालयाने विशेष अनुमती ३९२८८-३१२९०/२०११ प्रकरणी दि.११.५.२०१२ रोजी दिलेल्या निर्णयान्वये धर्मादाय आयुक्त वा वक्फ मालमत्तांच्या व्यवस्थापनाशी संबंधित कोणत्याही अधिकाऱ्याने वक्फ मालमत्तेविषयी दायित्व निर्माण करून, किंवा वक्फ मालमत्तेचे अन्यसंक्रामण करू नये, असे आदेशित केले आहे. मा.सर्वोच्च न्यायालयाने स्पष्टपणे प्रतिबंध केल्यानंतरही धर्मादाय आयुक्तांकडून वक्फ मालमत्तेच्या विक्रीस परवानगी देणे सुरु आहे किंवा कसे या बाबीची तपासणी करून, आवश्यक ती पुढील कार्यवाही करण्याबाबत वक्फ मंडळाला सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर शहरात अवैध वाळू उत्खनन करणाऱ्यांवर
गुन्हे दाखल करण्याबाबत**

(१७) * ५८०३३ श्री.विकास कुंभारे (नागपूर मध्य), श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), श्री.कृष्णा खोपडे (नागपूर पूर्व), श्री.सुधाकर कोहळे (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर शहरात अवैध वाळू उत्खनन संबंधात गेल्या ६ वर्षात १ हजार ४४० प्रकरणे निदर्शनास आले असून आजपर्यंत फक्त २२४ प्रकरणांमध्ये गुन्हे दाखल करण्यात आले असल्याचे माहे जून, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने पुढील १२१६ प्रकरणी कारवाई करून गुन्हे दाखल न करणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) नागपूर शहर तहसिल कार्यक्षेत्रात मागील ६ वर्षांच्या कालावधीत अवैध वाळू वाहतूकीची एकूण २८७ प्रकरणे निदर्शनास आलेली असून, त्यापैकी ९१ प्रकरणांत गुन्हे दाखल करण्यात आलेले आहेत. उर्वरित १९६ प्रकरणांत नियमानुसार दंडात्मक कारवाई करण्यात आलेली आहे.
(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपूर आणि गडचिरोली जिल्हयासह पूर्व विदर्भात वादळी वाऱ्यासह झालेल्या पावसामुळे शेतकऱ्यांचे झालेले नुकसान

(१८) * ५७८६८ श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम), श्री.कृष्णा खोपडे (नागपूर पूर्व), श्री.विकास कुंभारे (नागपूर मध्य), श्री.सुधाकर कोहळे (नागपूर दक्षिण), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.नानाजी शामकुळे (चंद्रपूर), श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा), श्री.सुरेश धानोरकर (वरोरा) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) चंद्रपूर आणि गडचिरोली जिल्हयासह पूर्व विदर्भात अनेक ठिकाणी माहे एप्रिल, मे आणि जून, २०१६ च्या सुमारास वादळी वाऱ्यासह मोठ्या प्रमाणात पाऊस पडल्याने अनेक घरासह नागरिकांच्या मालमत्तेचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले असल्याचे दिनांक ५ जून, २०१६ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या वादळी वाऱ्यासह घरांचे, मालमत्तेचे नुकसान झालेले असतांनाही अद्याप याबाबत सर्वेक्षण करून नुकसान भरपाई देण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (४) असल्यास, चौकशीअंती उक्त प्रकरणी नुकसान भरपाई देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) हे खरे नाही.

(३) व (४) होय.

नैसर्गिक आपत्तीमध्ये झालेल्या नुकसानाचे सर्वेक्षण पूर्ण करण्यात आले

असून चंद्रपूर जिल्ह्यातील आपद्ग्रस्तांना नुकसानपोटी सानुग्रह अनुदान देण्यात आले आहे. तर गडचिरोली व गोंदिया जिल्ह्यातील आपद्ग्रस्तांना शासन निर्णय, दि.१३ मे,२०१५ नुसार अनुदान देण्याची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बुलढाणा जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांच्या शेतात उभारण्यात आलेल्या वीज वाहिनी
मनोऱ्यांच्या मोबदल्यापासून शेतकरी वंचित असल्याबाबत**

(१९) * ५९४१६ श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बुलढाणा जिल्ह्यात अनेक शेतकऱ्यांच्या शेतांमध्ये अतिउच्च दाबाच्या वीज वाहिनीसाठी मनोऱ्यांची उभारणी करण्यात आलेली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मनोऱ्यांमुळे होणाऱ्या नुकसानीचा मोबदला शेतकऱ्यांना देण्याबाबत शासन निर्णय असून संबंधीत विभागाने असे पंचेनामे करून महसुल विभागामार्फत मोबदला अदा करणेबाबत शासनाचे निर्देश आहेत, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, मोबदला न मिळाल्याने बुलढाणा जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांनी माहे डिसेंबर, २०१५ - जानेवारी, २०१६ च्या सुमारास आंदोलन केले आहे, हे खरे आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) मनोऱ्याने व्याप्त जमिनीचा मोबदला शासन निर्णय, ऊर्जा विभाग, दिनांक ०१.११.२०१० नुसार देण्यात येतो. तथापि, मोबदल्याच्या रक्कमेचे मूल्यांकन संबंधित जिल्हाधिकारी यांचे अध्यक्षतेखाली समितीकडून करण्यात येते व समितीने निश्चित केल्यानुसार मोबदल्याची रक्कम संबंधित पारिषण परवानाधारक कंपनीकडून अदा करण्यात येते.

(३) हे खरे नाही.

(४) उप विभागीय अधिकारी, बुलढाणा यांच्या उप विभागातील बाधीत शेतकऱ्यांना संबंधित कंपन्यांकडून शासन निर्णय उद्योग, ऊर्जा व कामगार विभाग क्र. संकीर्ण-०२१०/प्र.क्र.२९/ऊर्जा-४ दिनांक ०१.११.२०१० नुसार मोबदला देण्यात आला आहे. तसेच उप विभागीय अधिकारी खामगाव, मेहकर व सिंदखेडराजा यांच्या उपविभागातील मोबदल्याची प्रकरणे त्वरित निकाली काढण्याच्या दृष्टीने जिल्हाधिकारी, बुलढाणा यांनी दिनांक १ जून, २०१६ रोजी त्यांच्या स्तरावर बैठक घेऊन सर्व प्रलंबित प्रकरणे निकाली काढण्याच्या दृष्टीने त्वरित कार्यवाही करण्याचे संबंधितांना निर्देश दिले आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मालवण (जि.सिंधुदुर्ग) तालुक्यात नैसर्गिक वणव्यामुळे लागलेल्या
आगीमध्ये काजू व आंबा बागांचे झालेले नुकसान**

(२०) * ५६८४० श्री.वैभव नाईक (कुडाळ) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मालवण (जि.सिंधुदुर्ग) तालुक्यात दिनांक ८ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास नैसर्गिक वणव्यामुळे लागलेल्या आगीमध्ये १०० एकर क्षेत्रातील काजू व आंबा बागांचे लाखो रुपयाचे नुकसान झाल्याची घटना घडली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने बागायतदारांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील मालवण तालुक्यात १२ एकर जमीनीतील ७ शेतकऱ्यांच्या ४.७७ हे.आर. क्षेत्रातील आंबा, काजू कलमांचे नुकसान झाले आहे.

(२) व (३) सदर नुकसानीचे पंचनामे करण्यात आले असून सदर बागायतदारांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आंबेगाव (जि.पुणे) तालुक्याच्या पश्चिम भागातील आदिवासी गावातील
ग्रामस्थांची व विद्यार्थ्यांची बस थांब्याअभावी होत असलेली गैरसोय**

(२१) * ५८५९१ श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव) : सन्माननीय परिवहन

मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आंबेगाव (जि.पुणे) तालुक्याच्या पश्चिम भागात एस.टी चे थांबेच नसल्याने या भागातील ४० आदिवासी गावांतील ग्रामस्थांची व विद्यार्थ्यांची बस थांब्याअभावी मोठ्या प्रमाणात गैरसोय होत असून या संदर्भात स्थानिक लोप्रनिनिधींनी दिनांक २ जून, २०१६ रोजी मा.परिवहन मंत्री यांचेकडे निवेदन सादर केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या भागातील स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी विकास निधीतून अनेक ठिकाणी बांधलेल्या पिक-अप शेडजवळ एस.टी बस न थांबता दुसऱ्याच ठिकाणी थांबत असल्याने प्रवाशांनादेखील त्याचा त्रास सहन करवा लागत आहे, हे खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती ग्रामस्थांच्या व विद्यार्थ्यांच्या सोईनुसार पुरेसे बस थांबे बांधण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते : (१) होय.

(२) नाही.

(३) व (४) आंबेगाव तालुक्यातील पश्चिम भागामध्ये पिंपळगांव (घोडे), सिनोली, डिंबेकॉलनी, डिंबाखूर्द, पोखरी, येथे राज्य परिवहन महामंडळाचे तर गोहेवस्ती, राजेवाडे फाटा, धाबेवाडी येथे लोकप्रतिनिधी विकास निधीतून उभारण्यात आलेले प्रवासी निवारे आहेत.

वरिल सर्व प्रवाशी निवाऱ्यांवर त्याचप्रमाणे दुर्गम व ग्रामीण भाग असल्याने विनंती थांब्यावर राज्य परिवहन महामंडळाच्या बसेसद्वारे सर्व विद्यार्थी, प्रवाशांची चढ-उतार नियमितपणे करण्यात येते, तरी सुध्दा सदर प्रश्नाच्या अनुषंगाने तपासणी करण्यात येवून योग्य त्या सूचना देण्यात येतील.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

वाशिम व बुलढाणा जिल्ह्यात वादळी वारा व गारपीटीमुळे शेतकऱ्यांच्या रब्बी पिकांसह फळबागा व भाजीपाल्याचे झालेले नुकसान

(२२) * ५५३४७ श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली), श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), डॉ.आशिष देशमुख (काटोल) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वाशिम जिल्ह्यात वादळी वारा व गारपीटीमुळे शेकडो हेक्टरवरील फळबागांसह भाजीपाला कांदा, गहू, हरभरा इ.पिकांचे नुकसान झाले असून रिसोड तालुक्यातील आगरवाडी येथे वीज पडून गोठ्याचेही नुकसान झाले असल्याचे माहे मार्च, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, बुलढाणा जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांचे मागील तीन वर्षांपासून दुष्काळामुळे खरीप व रब्बी हंगामात, अवकाळी पाऊस व गारपीटीमुळे पिकांचे प्रचंड नुकसान झाले असून शेतकऱ्यांना त्वरीत नुकसान भरपाई देण्यात यावी अशी मागणी होत असल्याचे माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती या आपादग्रस्त शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) हे खरे आहे.

(३) व (४) बुलढाणा जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना मागील तीन वर्षांमध्ये झालेल्या अवकाळी पाऊस, गारपीट यामुळे झालेल्या नुकसानीकरिता नुकसान भरपाई देण्यात आली आहे. फेब्रुवारी ते मार्च २०१६ दरम्यान झालेल्या अवेळी पाऊस व गारपीट यामुळे झालेल्या नुकसानीची भरपाई देण्याची कार्यवाही शासन निर्णय दिनांक १३ मे, २०१५ नूसार सुरु आहे. वाशिम जिल्ह्यातील रिसोड तालुक्यातील आगरवाडी येथे वीज पडून गोठ्यातील अवजारांचे नुकसान झाले आहे. गोठ्यातील अवजारांच्या बाबीकरिता सानुग्रह अनुदानाची तरतूद नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड जिल्ह्यातील दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना अनुदान देण्याबाबत

(२३) * ५८१८८ श्रीमती अमिता चव्हाण (भोकर), श्री.प्रतापराव पाटील चिखलीकर (लोहा) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदेड जिल्ह्यातील जवळपास एकूण १८५ गावातील विशेषतः मुखेड तालुक्यातील ७० गावांतील दुष्काळग्रस्त शेतकरी शासनाच्या अनुदानापासून वंचित असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीअंती दुष्काळग्रस्त शेतकऱ्यांना तातडीने अनुदान देण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) हे अंशतः खरे आहे.

नांदेड जिल्ह्याला (विशेषतः मुखेड तालुक्यातील) ७४ गावांना खरीप २०१५ चे अनुदान वितरीत करण्यात आले आहे. उर्वरित ६१ गावांना शासनस्तरावर निधी वाटप करण्यात आलेला आहे.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मौजा पोहरा पूर्णा (जि.अमरावती) व खडकपूर्णा, आमना (जि.बुलढाणा) येथील नदीपात्रातून वाळूचा अवैधरित्या उपसा सुरु असल्याबाबत

(२४) * ५५८५० प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), डॉ.शशिकांत खडेकर (सिंदखेड राजा) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजा पोहरा पूर्णा (ता.भातकुली, जि.अमरावती) येथील नदीपात्रातून वाळूचा अवैधरित्या उपसा सुरु असल्याचे माहे मार्च, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच, खडकपूर्णा व आमना नदीपात्रात (ता. देऊळगाव राजा, जि.बुलढाणा) नियमबाह्य पध्दतीने वाळूचा उपसा सुरू असल्याचे माहे मे, २०१६ च्या शेवटच्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, अवैध वाळू उपशामुळे शासनाचा लाखो रुपयांचा महसूल बुडत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून संबंधितांविरुद्ध कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) या बाबी निदर्शनास आलेल्या नाहीत.

(३) व (४) मौजे पोहरा पूर्णा, ता. भातकुली या वाळूगटाचा सन २०१५-२०१६ या वर्षाकरीता लिलाव झाला असून, संबंधित लिलावधारकाकडून वाळूचे उत्खनन सुरु आहे.

जिल्हाधिकारी बुलढाणा यांना देऊळगाव राजा तालुक्यातील लिलाव झालेल्या रेतीघाटातून रेतीचा अवैध उपसा सुरु असल्याबाबतच्या तक्रारी मे, २०१६ मध्ये प्राप्त झाल्या. सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने केलेल्या चौकशीत तसेच मोजमापानुसार संबंधित लिलावधारकांनी मंजूर रेतीसाठ्यापेक्षा जास्त उत्खनन केल्याचे आढळून आले नाही. तसेच खडकपूर्णा व आमना नदीपात्रातून रेतीचे अवैध उत्खनन होत असल्याचे निदर्शनास आले नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कृषी विभाग व वीज कंपनीच्या (जि.हिंगोली) वादामुळे शेतकरी तीन वर्षांपासून वीज जोडणीच्या प्रतीक्षेत असल्याबाबत

(२५) * ५८१४५ श्री.तानाजी मुटकुले (हिंगोली), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) हिंगोली जिल्ह्यात मुख्यमंत्री विशेष कृती कृषी कार्यक्रमांतर्गत बांधण्यात आलेल्या विहीरीवर जिल्हा परिषद कृषी विभाग व वीज कंपनीच्या वादामुळे एकूण ७२ शेतकरी मागील तीन वर्षांपासून शेतीपंपासाठी लागणाऱ्या वीज

जोडणीच्या प्रतीक्षेत असल्याचे माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या दोन्ही कार्यालयांच्या वादामध्ये शेतकऱ्यांचे मात्र मोठ्या प्रमाणात नुकसान होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शेतकऱ्यांना शेतीपंपाला वीज जोडणी मिळण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही.

महाराष्ट्र शासनाच्या मुख्यमंत्री विशेष कृती कार्यक्रमा अंतर्गत रोजगार हमी योजने अंतर्गत अनुसूचित जाती/नवबौध्द शेतकऱ्यांना बांधण्यात आलेल्या विहीरीवर वीज जोडणी देण्यासाठी सन २०११-१२ मध्ये जिल्हा परिषद, कृषी विभाग, हिंगोली यांचेकडून एकूण ६६६ लाभार्थ्यांची यादी वीज जोडणीसाठी प्राप्त झाली होती. सदर सर्व लाभार्थ्यांना महावितरण मंडळ कार्यालय, हिंगोलीकडून सन २०१२-१३ मध्ये वीज पुरवठा करण्यात आला आहे.

त्यानंतर सन २०१२-१३ मध्ये सदर कार्यक्रमा अंतर्गत जिल्हा परिषद, कृषी विभाग हिंगोली यांचेकडून एकूण ५८ लाभार्थ्यांची यादी दि. ११/०२/२०१४ रोजी प्राप्त झाली त्यापैकी ४९ अनुसूचित जाती /नवबौध्द लाभार्थ्यांचे वीज जोडणीचे काम पूर्ण करण्यात आले आहे व उर्वरीत ९ अनुसूचित जाती/नवबौध्द लाभार्थ्यांना वीज पुरवठा करण्यासाठी २.१६ किमी लघुदाब वाहिनी आवश्यक असून सदरचे काम डीपीडीसी विशेष घटक योजना सन २०१६-१७ च्या प्राप्त निधीमधून काढण्यात आलेल्या निविदेमध्ये समाविष्ट करण्यात आले आहे व त्यांची कामे एका महिन्यात पूर्ण करण्यात येणार आहेत.

मा. मुख्यमंत्री विशेष कृती कार्यक्रमांतर्गत लाभार्थ्यांची यादी वर्ष २०१२-२०१३ नंतर जिल्हा परिषद, कृषी विभाग, हिंगोली यांचेकडून महावितरण हिंगोली मंडळ कार्यालयास प्राप्त झालेली नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**अकोला पंजाबराव कृषी विद्यापीठाचे कुलगुरु यांनी बनावट विमान प्रवास व
वैद्यकिय बिले सादर करून केलेला गैरव्यवहार**

- (२६) * ५३९६६ डॉ.मिलिंद माने (नागपूर उत्तर) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) अकोला येथील पंजाबराव कृषी विद्यापीठाचे कुलगुरु यांनी बनावट विमान प्रवास व वैद्यकिय बिले सादर करून आर्थिक लाभ घेतलेला असल्याचे अंकेक्षण अहवालात परिक्षण अधिकाऱ्यांनी निदर्शनास आणले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, अंकेक्षण परिक्षण अधिकाऱ्यांनी वित्तीय अनियमितता अधोरेखित केली असून अभिलेख सादर न केल्यास संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करून त्यांच्याकडून रक्कम वसूल करण्यात यावी अशी शिफारस करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कुलगुरु यांनी यापूर्वीही अनेकदा आर्थिक अनियमितता केल्याचे अंकेक्षण अहवालामध्ये नमुद केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, कुलगुरु यांच्यावर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१) नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) नाही.

प्राप्त झालेल्या सर्व लेखा आक्षेपाची पुर्तता डॉ.पंजाबराव देशमुख कृषी विद्यापीठ, अकोला यांचेकडून करण्यात आलेली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**निलंगा व उदगीर (जि.लातूर) तालुक्यातील आगारात त्रैमासिक पास योजनेत
लाखो रुपयांचा अपहार झाल्याबाबत**

- (२७) * ५७३२५ श्री.अतुल सावे (औरंगाबाद पूर्व) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महाराष्ट्र राज्य परिवहन महामंडळाच्या लातूर आगारा अंतर्गत निलंगा व उदगीर या ठिकाणी त्रैमासिक पास योजनेत लाखो रुपयांचा अपहार झाल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीअंती दोषी असणाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते : (१), (२) व (३) मासिक पास व त्रैमासिक पास योजनेत लातूर आगार, निलंगा आगार व उदगीर आगार येथे अपहार झाल्याचे निदर्शनास आले आहे. सदर अपहार प्रकरणी लातूर आगारातील श्री. ए.बी. बोयणे, वाहतूक नियंत्रक यांच्याविरुद्ध लातूर येथे गुन्हा रजिस्टर नोंद क्र.४००/१६, दि.०१.०६.२०१६ नुसार कलम क्र.४०९ भा.दं.वी. प्रमाणे गुन्हा नोंद करण्यात आला आहे.

उक्त प्रकरणात श्री. बोयणे यांच्यासह श्री.आर.एम. कुलकर्णी, आगार लेखाकार यांना दि.३०.०६.२०१६ रोजी निलंबित करण्यात आलेले आहे.

उदगीर आगारामध्ये झालेल्या अपहार प्रकरणी श्री.पी.एम.भंडारे, वाहतूक नियंत्रक यांना दि. १०.०६.२०१६ रोजी निलंबित करण्यात आले आहे.

तसेच, निलंगा आगारात झालेल्या अपहार प्रकरणी श्री.व्ही.बी.साळुंके, वाहतूक नियंत्रक यांच्याविरुद्ध निलंगा पोलिस स्टेशन येथे गुन्हा नोंद रजिस्टर क्र.१०८/२०१३, दि.२७.०९.२०१३ नुसार भा.दं.वी. कलम क्र.४०९ व ४२० अन्वये गुन्हा नोंद केला आहे. तसेच श्री.साळुंखे यांना उक्त प्रकरणी दि.१९.११.२०१३ रोजी राज्य परिवहन सेवेतून बडतर्फ करण्यात आले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

बेडीव (ता.भुदरगड, जि.कोल्हापूर) येथील विंड कंपनी व रिझन पॉवर यांचेमार्फत राबविलेला पवनचक्की प्रकल्प बंद असल्याबाबत

(२८) * ५९५६३ श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बेडीव (ता.भुदरगड, जि.कोल्हापूर) येथील किल्ल्याच्या पाठीमागे विंड कंपनी व रिझन पॉवर यांचेमार्फत राबविलेला पवनचक्की प्रकल्प मागील दोन वर्षांपासून बंद आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, प्रकल्प बंद असण्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने राज्यातील विजटंचाई लक्षात घेता सदर पवनचक्की प्रकल्प पुन्हा सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही.

श्री.मारुती विंड पार्क डेव्हलपर्स या विकासकामार्फत भुदरगड तालुक्यात वन जमिनीवर मे. रिन्यु विंड एनर्जी (एमपी) प्रा.लि. व मे.टाटा पॉवर रिन्युएबल एनर्जी लि. या गुंतवणूकदारांच्या नावे पवन उर्जा प्रकल्पाच्या मूलभूत सुविधा संमतीसाठी अपारंपारिक ऊर्जा निर्मितीचे नवीन धोरण-२००८ नुसार , अनुक्रमे दि. ५/३/२०१४ व २/७/२०१४ रोजी महाराष्ट्र उर्जा विकास अभिकरण, पुणे या कार्यालयास प्रस्ताव झाले होते. परंतु त्यांची पारिषण जोडणीच्या परवानगीची वैधता दि. ३/११/२०१३ रोजी म्हणजेच त्यापूर्वीच संपलेली असल्याने त्यांना महाराष्ट्र उर्जा विकास अभिकरण, पुणे या कार्यालयाकडून मुलभूत सुविधा संमती देण्यात आलेली नाही.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राज्यामध्ये खासगी ट्रॅव्हल्सना स्टेट परमीट नसतांनाही
अवैध प्रवासी वाहतूक करत असल्याबाबत**

(२९) * ५८४७४ श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यामध्ये खासगी ट्रॅव्हल्सना स्टेट परमीट नसतांनाही सर्रास अवैध प्रवासी वाहतूक होत असल्याचे माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, खाजगी ट्रॅव्हल्सला केवळ समूहाचे बुकींग असलेल्या प्रवाशांच्या पहिल्या टप्प्यापासून ते शेवटच्या टप्प्यापर्यंत वाहतूकीला परवानगी आहे, त्याव्यतिरिक्त तिकीट घेवून वैयक्तिक प्रवासी भरण्यास व जागोजागी थांबण्याची त्यांना परवानगी नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कमाईच्या उद्देशाने क्षमतेपेक्षा जास्त प्रवासी बसमध्ये घेवून त्यांना चालकाच्या केबीनमध्ये बसवले जात असून अवैध प्रवासी वाहतूकीमुळे सतत अपघाताच्या घटना घडत आहेत यावरून दाखल झालेल्या याचिकेनुसार न्यायालयाने शासनासह संबंधित विभागांवर यापूर्वीही ताशेरे ओढलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, अवैध प्रवासी वाहतूक करणाऱ्या खाजगी ट्रॅव्हल्सवर कारवाई न करणाऱ्या प्रादेशिक परिवहन अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते : (१) व (२) ऑल इंडिया टुरीस्ट बसेस, महाराष्ट्र एसी परमीट तसेच स्लीपर बसेस यासारख्या खाजगी बसेसना कंत्राटी पध्दतीचे परवाने जारी करण्यात येतात. सदर बसेसना टप्पा वाहतूक करण्याची परवानगी नाही.

खाजगी ट्रॅव्हल्सला कंत्राटी परवाना/विशेष परवाना असल्यास समूहाचे बुकींग असलेल्या प्रवाशांची वाहतूक करता येते. यामध्ये समूहातील नमूद केलेल्या प्रवाशांना वेगवेगळ्या ठिकाणावरून घेणे व उतरविण्याची मुभा आहे.

(३) मा.उच्च न्यायालय, मुंबई यांनी याचिका क्र.१८४/२०१४ मध्ये दि.२२.१२.२०१५ रोजी अवैध प्रवासी वाहतूक विरुद्ध कारवाई न करणा-या अधिका-यांविरुद्ध कारवाई करावी म्हणून निर्देश दिले आहेत. त्यानुसार दि.१४.०१.२०१६ रोजी परिपत्रक निर्गमित करण्यात आले आहे.

(४) अवैध प्रवासी वाहतूक करणा-या वाहनांविरुद्ध राज्यातील परिवहन वायुवेग पथकाद्वारे तसेच महसूल सुरक्षा पथकाद्वारे नियमितपणे कारवाई करण्यात येते. अवैध प्रवासी वाहतूक करणा-या खाजगी बसेस विरुद्ध केलेल्या कारवाईची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

कालावधी	तपासलेली वाहने	दोषी वाहने	कर वसूली	दंड वसूली	एकुण (रु.लाखात)
एप्रिल २०१६ ते मे २०१६	८४००	२१५२	१८५.०९	४७.४८	२३२.५७

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील वीजेशी संबंधित अपघाताची चौकशी करून विद्युत निरीक्षकांकडून एकही गुन्हा दाखल होत नसल्याबाबत

(३०) * ५३९३८ श्री.संजय पोतनीस (कलिना), श्री.जयकुमार गोरे (माण), प्रा.वर्षा गायकवाड (धारावी) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) विजेशी संबंधित अपघात झाल्यास या अपघाताची चौकशी करून त्याबाबत गुन्हा (एफआयआर) दाखल करण्याचे अधिकार वीज कायद्यानुसार प्रत्येक जिल्हयाच्या विद्युत निरीक्षकास असतांनाही अकोला, वाशिम, अमरावती, सिंधूदूर्ग, रत्नागिरी, ठाणे, नगर, नाशिक, आदि जिल्हयात अपघात झाले असून विद्युत निरीक्षकांकडून आतापर्यंत एकही गुन्हा दाखल केला नसल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, राज्यात दरवर्षी तीन हजारांहून अधिक वीजेचे अपघात होत असतांनाही विद्युत निरीक्षकांकडून गुन्हे दाखल होत नसल्याने अपघातातील पीडीतांना व मृतांच्या वारसांना नुकसान भरपाई पासून वंचित रहावे लागत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीत काय आढळून आले व त्या अनुषंगाने विद्युत निरीक्षकांनी अपघाताचे गुन्हे दाखल न केल्याबाबत त्यांच्यावर कारवाई करून पीडीतांना व मृतांच्या वारसांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही.

केंद्र शासनाचे वीज अधिनियम, २००३ अंतर्गत अपघाताची सूचना नियम, २००५ मधील नियम क्र ३ मधील तरतुदीनुसार एखाद्या ठिकाणी विद्युत अपघात घडल्यास वीज पुरवठाकार कंपनीने अथवा वीज संच मांडणीच्या मालकाने विद्युत अपघाताची सूचना २४ तासांच्या आत व ४८ तासांच्या आत लेखी अहवाल संबंधित जिल्ह्याच्या विद्युत निरीक्षकास देणे बंधनकारक आहे. त्यानंतर विद्युत निरीक्षक प्रत्यक्ष अपघाताची निश्चित कारणे शोधून निरीक्षणाच्या वेळी आढळलेल्या त्रुटी संबंधितास कळवितात. तसेच अपघाताची जबाबदारी निश्चित करून अपघातग्रस्तांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत वीज पुरवठाकार / वीज संच मांडणीच्या मालकास शिफारस करतात.

विद्युत अपघात घडल्यानंतर अपघाताच्या संलग्न कार्यक्षेत्रातील पोलीस ठाण्यात पोलीसांमार्फत याबाबतचा एफ.आय.आर. स्वतंत्रपणे दाखल केला जातो. विद्युत निरीक्षक यांनी केलेल्या अपघात चौकशीच्या निष्कर्ष / अभिप्रायाच्या अनुषंगाने पोलीस विभागाकडून पुढील कार्यवाही केली जाते. त्यामुळे एका अपघातासाठी एकाच वेळी दोन एफ.आय.आर. दाखल करण्यात येत नसल्याने विद्युत निरीक्षक यांच्यामार्फत वेगळा एफ. आय. आर. दाखल करण्यात येत नाही.

(२) हे खरे नाही.

विद्युत अपघात झालेल्या अपघातातील पीडित व्यक्ती मरण पावल्यास तातडीने त्यांच्या नातेवाईकास / वारसदारास महावितरण कंपनीकडून / वीजसंच मांडणीच्या मालकाकडून मृतांच्या वारसांना अंतरीम नुकसान भरपाई (आर्थिक मदत) दिली जाते. विद्युत निरीक्षक यांनी नुकसान भरपाई देण्यासाठी केलेल्या शिफारशीनुसार महावितरण कंपनीकडून / वीज संचमांडणीच्या मालकाकडून मृतांच्या वारसांना अंतिम नुकसान भरपाई (आर्थिक मदत) दिली जाते.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य सरकारने पर्ससीन नेटद्वारे समुद्रात १२ नॉटिकलच्या पुढे परवानगी दिल्यामुळे पारंपारिक मासेमारी व्यवसाय धोक्यात आल्याबाबत

(३१) * ६०१७३ श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय मत्स्यव्यवसाय मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्य शासनाने पर्ससीन नेटद्वारे मासेमारीसाठी खोल समुद्रात १२ नॉटिकलच्या पुढे परवानगी देण्याच्या प्रस्तावाला मान्यता दिल्यामुळे पारंपारिक मासेमारी व्यवसाय धोक्यात आला असून याविरोधात मच्छीमार संघटनेने आझाद मैदानावर आंदोलन केल्याचे दिनांक २६ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, शासनाने पर्ससीन नेटच्या मासेमारीवर पूर्णपणे बंदी घालावी, कायदे तोडणाऱ्या पर्ससीन परवानाधारक बोटींवर कडक कारवाई करावी व दुप्पट दंड वसूल करावा, ज्या बोटी नियमांचे पालन करून मासेमारी करत नाही त्यांचा परवाना रद्द करावा आदी मच्छीमारांच्या मागण्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने पारंपारिक मच्छीमारांच्या मागण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर : (१) १२ सागरी मैल क्षेत्रापुढे राज्य शासनाने क्षेत्र नसल्यामुळे, त्या क्षेत्रापुढे पर्ससीन नेटद्वारे मासेमारीसाठी परवानगी देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. तथापि दिनांक २६ एप्रिल, २०१६ रोजी या मागण्यांकरीता आंदोलन केले होते हे खरे आहे.

(२) होय हे खरे आहे.

(३) पर्ससीन मासेमारी व तिचा राज्याच्या किनाऱ्यावरील पारंपारिक मासेमारी व पर्यावरणावर होणारा परिणाम यांचा अभ्यास करण्यासाठी डॉ.कै.व्ही.एस.सोमवंशी यांचे अध्यक्षतेखाली समिती नेमण्यात आली होती या समितीच्या शिफारशीनुसार पर्ससीननेटीद्वारे मासेमारी, राज्याच्या सागरी जलधी क्षेत्राबाहेर पारंपारिक मच्छीमारांचे जलधी क्षेत्र वगळून (१२ नॉटिकल मैलाच्या पुढे) काही निर्बंधासह मासेमारी करण्यास मंजूरी शासन राजपत्र दिनांक ५.२.२०१६ अन्वये मंजूरी देण्यात आली आहे. प्रतिषिद्ध क्षेत्रात पर्ससीननेटद्वारे मासेमारी करताना आढळल्या अशा नौकांवर महाराष्ट्र सागरी नियमन अधिनियम १९८१ अनुसार कारवाई करण्यात येते.

(४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**उल्हासनगर (जि.ठाणे) येथील आझादनगर मध्ये राहणाऱ्या
बालकाचा रोहित्राचा शॉक लागून झालेला मृत्यू**

(३२) * ६०९८७ श्री.गणपत गायकवाड (कल्याण पूर्व) : सन्माननीय ऊर्जा

मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) उल्हासनगर (जि.ठाणे) येथील आझादनगर मध्ये राहणाऱ्या १० वर्षीय बालकाचा रोहित्राचा शॉक लागून मृत्यू झाल्याची घटना दिनांक १० मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर घटनेची शासनामार्फत चौकशी करण्यात आली आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर चौकशीच्या अनुषंगाने मृत मुलाच्या कुटुंबियांना आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय.

सदर अपघाताची चौकशी दि. ११.०५.२०१६ रोजी विद्युत निरीक्षक, निरीक्षण विभाग क्र. २ ठाणे या कार्यालयामार्फत करण्यात आलेली आहे.

(३) विद्युत निरीक्षक, निरीक्षण विभाग क्र. २ ठाणे या कार्यालयामार्फत दिनांक ०४/०७/२०१६ अन्वये महाराष्ट्र राज्य वीज वितरण कंपनी मर्यादित उल्हासनगर उपविभाग-२ यांना मयताच्या वारसदारांना नुकसान भरपाई देणेसाठी कळविण्यात आले आहे.

सदर प्रकरणी मृतकाच्या वारसास/कुटुंबियांना म.रा.वि.वि.कंपनी मर्या., उल्हासनगर उपविभाग-२ यांचे मार्फत तातडीची मदत म्हणून रु. २०,०००/- दिनांक ११/०५/२०१६ रोजी देण्यात आले आहेत. संबंधितांकडून कागदपत्रांची पूर्तता झाल्यावर नुकसान भरपाई देण्याबाबतची पुढील कार्यवाही महावितरण कंपनी मार्फत करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**फर्जीवाडा (जि.जालना) वक्फ बोर्डाच्या मालकीची
जमीन बेकायदेशीरपणे विकल्याबाबत**

- (३३) * ५७२०४ श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड), डॉ.राहूल आहेर (चांदवड) : सन्माननीय अल्पसंख्यांक विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) जालना येथील फर्जीवाडा वक्फ बोर्डाचे सदस्य सय्यद अहमद यांनी फर्जीवाडा वक्फ बोर्डाच्या मालकीची १८ एकर जमीन बेकायदेशीरपणे विकल्याची तक्रार राज्य अल्पसंख्यांक आयोगाचे अध्यक्ष यांनी मा. अल्पसंख्यांक मंत्री यांचेकडे माहे मे, २०१६ वा त्या दरम्यान केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याप्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीअंती फर्जीवाडा वक्फ बोर्डाचे सय्यद अहमद यांचेविरोधात कारवाई करण्याबाबत तसेच सदर जमीन फर्जीवाडा वक्फ बोर्डाकडे सर्पुद करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. विनोद तावडे : (१) नाही.
(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ओझर (जि.नाशिक) परिसरात गोदावरी व गिरणा नदीतील अवैध वाळू
उपसाकरून खासगी मालकांच्या जागेवर साठवणूक करण्यात येत असल्याबाबत**

- (३४) * ६०६५० डॉ.राहूल आहेर (चांदवड) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) ओझर (जि.नाशिक) परिसरात गोदावरी नदीतील अवैध वाळू उपसा करणारे माफिया गोदाकाठावरील शेती किंवा खाजगी मालकांच्या जागेवर कोणतीही परवानगी न घेता साठवणूक करीत असून महसूल व पोलीस विभागाकडून जागा मालकांनाच नोटीसा बजावण्यात येत असल्याचे माहे जून,२०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच, नाशिक जिल्ह्यातील गिरणा नदीपात्रातील देवळा नऊ गाव सामुदायिक पाणीपुरवठा योजनेजवळून होत असलेला अवैध वाळू उपसा त्वरित

बंद करण्यात यावा अशी मागणी नगरपंचायतीने केली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणांची शासनामार्फत चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने अवैध वाळू उपसा बंद करण्याबाबत व वाळूमाफियांवर तातडीने कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अशी बाब निदर्शनास आली नाही.

(२) या संदर्भातील देवळा नगर पंचायतीचे दि.८.१.२०१६ रोजीचे निवेदन तहसिलदार देवळा यांना प्राप्त झाले.

(३) व (४) तहसिलदार देवळा यांनी वाळूच्या अवैध उत्खनन व वाहतुकीस आळा घालण्यासाठी गस्ती पथकाची नेमणूक केली असून, सदर पथकाने जानेवारी २०१६ पासून केलेल्या तपासणीत मौजे लोहोणे येथे वाळूच्या अवैध वाहतुकीच्या ११ प्रकरणांत वाहनधारकांकडून रु.५,८९,२४०/- एवढ्या दंडाची रक्कम वसूल करण्यात आली आहे. तसेच ४ वाहनचालकांवर गुन्हे दाखल करण्यात आले आहे. त्याचप्रमाणे देवळा पोलीसांनी वाळूच्या अवैध वाहतुकीच्या प्रकरणात २ गुन्हे दाखल केले असून, ३.५ ब्रास वाळू, २ ट्रॅक्टर ट्रॉली व १ मोटारसायकल जप्त केली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**लातूर जिल्ह्यातील गौणखनिज उत्खनन करणाऱ्यांकडे
रॉयल्टी थकीत असल्याबाबत**

(३५) * ५७९७० श्री.जयप्रकाश मुंदडा (बसमत) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) लातूर जिल्ह्यातील दहा तालुक्यात वैध व अवैधपणे गौणखनिज उत्खनन करणाऱ्या खदान चालकांकडे एकूण ३३ कोटी ४८ लाख १८ हजार ३३१ रुपयांची रॉयल्टी मागील दीड वर्षांपासून थकीत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, खदान चालकांना जिल्हाधिकारी, लातूर यांनी थकबाकी भरण्याबाबत नोटीस काढूनही अद्याप फक्त १२ टक्केच थकबाकीची वसूली करण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने गौण खनिज उत्खनन करणाऱ्या खदान चालकांकडून रॉयल्टीची रक्कम वसूल करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३) व (४) डिसेंबर, २०१३ ते जुलै, २०१४ या कालावधीत लातूर जिल्ह्यातील गौण खनिज उत्खननाची ईलेक्ट्रॉनिक टोटल स्टेशन मशिनद्वारे (ETS) मोजणी करून, उत्खनन झाल्याचे निदर्शनास आलेल्या गौण खनिजाच्या अनुषंगाने शासनजमा करण्यात आलेल्या स्वामित्वधनाची रक्कम वजा करून, रू. ३५,४७,६०,९१८/- एवढ्या थकबाकीच्या रकमेच्या वसूलीचे आदेश संबंधित तहसिलदार यांनी पारित केले आहेत. सदर रकमेपैकी रू. ५,२६,६२,७१०/- इतक्या रकमेची म्हणजेच सुमारे १५ टक्के रकमेची वसूली करण्यात आली आहे. उर्वरित रकमेच्या वसूलीसाठी महाराष्ट्र जमिन महसूल संहिता, १९६६ मधील तरतुदीन्वये संबंधितांना नोटीसा काढून खदानी सील करणे, जंगम मालमत्ता अटकावून जप्तीचे आदेश पारित करणे व गाव नमुना नंबर ७/१२ वर थकीत रकमेचा बोजा चढविण्याची कार्यवाही करण्यात आली आहे. तसेच २७ खदानधारकांनी उपविभागीय अधिकारी यांच्याकडे अपिल केले असून, ६ खदानधारकांनी मा. उच्च न्यायालयात रिट याचिका दाखल केल्या आहेत. सदर प्रकरणे न्यायप्रविष्ट आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

दौंड (जि. पुणे) तालुक्यातील पुनर्वसन गावठाणे मुलभूत
सोईसुविधांपासून वंचित असल्याबाबत

(३६) * ६०५१६ श्री.राहूल कुल (दौंड) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) दौंड (जि. पुणे) तालुक्यातील पुनर्वसन गावठाणे मुलभूत सोईसुविधांपासून वंचित असल्याने दिनांक २३ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास मा. महसूल मंत्री यांनी त्यांच्या मंत्रालयातील दालनात बैठक आयोजित केली होती, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, बैठकीच्या अनुषंगाने घेण्यात आलेल्या निर्णयानुसार अद्याप पुनर्वसन गावठाणांना मुलभूत सोईसुविधा पुरविण्याचा प्रस्ताव माहे जून,२०१६ पर्यंत शासनास सादर करण्यात आलेला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, उक्त पुनर्वसित गावांना मुलभूत सोईसुविधा पुरविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय, हे खरे आहे.

दि. २३/११/२०१५ रोजी अशी बैठक झाली होती.

(२) हे खरे आहे.

(३) दौंड (जि.पुणे) तालुक्यातील पुनर्वसित गावठाणांना मुलभूत सोईसुविधा पुरविण्यासाठीचा प्रस्ताव विभागीय आयुक्त यांचेकडे प्राप्त असून तो यथाशीघ्र शासनास सादर करण्याच्या सूचना विभागीय आयुक्त, पुणे यांना देण्यात आल्या आहेत. सदर प्रस्ताव प्राप्त झाल्यानंतर त्यास प्रशासकीय मान्यता व निधी देण्याचे नियोजित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सांगोले (जि.सोलापूर) तालुक्यात वादळी वाऱ्याने झालेले नुकसान

(३७) * ५५०८६ श्री.गणपतराव देशमुख (सांगोले) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगोले (जि.सोलापूर) तालुक्यात दिनांक १९ मे, २०१६ रोजी व त्या सुमारास झालेल्या वादळी वाऱ्यामुळे ३२ गावातील सुमारे ५५० घरांवरील पत्रे उडून गेल्यामुळे व वीज पडून माणसे व जनावरे जखमी झाल्याने सुमारे दीड कोटी रुपयांचे नुकसान झाले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच, सांगोले तालुक्यातील धायटी येथील पारधी समाजासाठी शासनाने बांधून दिलेल्या घरावरील पत्रे उडून गेल्यामुळे ५० पेक्षा जास्त घरे जमीनदोस्त झाली असून मदत मिळावी यासाठी आपदग्रस्त पारधी समाजाच्या ग्रामस्थांनी मा.पालकमंत्री, सोलापूर यांना निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या सर्व नुकसानग्रस्तांचे पंचनामे करून त्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) हे खरे नाही.

(३) दि.१९ मे, २०१६ रोजी अल्पशः पावसाबरोबर आलेल्या वाऱ्यामुळे झालेल्या सर्व नुकसानग्रस्त घरांचे पंचनामे करण्यात आले असून नुकसानग्रस्तांना मदत देण्याची बाब जिल्हाधिकारी, सोलापूर यांचे स्तरावर तपासण्यात येत आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

रिलायन्स एनर्जी कंपनीने नवीन वीजमीटर बसविण्यासाठी पाठविलेला प्रस्ताव

(३८) * ५३६४१ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अजय चौधरी

(शिवडी) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रिलायन्स एनर्जी कंपनीने गेल्या पाच-सात वर्षात मुंबई उपनगरातील वीज ग्राहकांना दिलेले वीज मिटर तकलादू असून, वीज मीटरची वॉरंटी संपल्याने ते आता योग्य काम करू शकणार नसल्याचे कारण देवून, मुंबई उपनगरातील १५ लाख वीज मिटर बदलण्याची परवानगी द्यावी अशा मागणीचा प्रस्ताव रिलायन्स कंपनीने वीज नियामक आयोगाकडे माहे एप्रिल २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान पाठविला आहे, हे खरे आहे काय.

(२) असल्यास, मीटर बदलविण्यासाठी येणारा २७० कोटीचा खर्च रिलायन्स कंपनी वीजदर वाढीच्या माध्यमातून सर्वसामान्य ग्राहकांकडून वसूल करणार आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने वीज मीटर बदलण्याच्या नावाखाली सर्वसामान्य ग्राहकांची होणारी लूट थांबविण्याच्या दृष्टीने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) सध्याचे जे मीटर आहेत त्यांचा वॉरंटीचा कालावधी संपून गेलेला असल्याने त्याऐवजी नवीन मीटर बसविण्यासाठी रिलायन्स कंपनीने महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाकडे प्रस्ताव सादर केलेला आहे. परंतु आयोगाने अद्याप त्यास मान्यता दिलेली नाही.

(२) सदरचे मीटर तसेच स्मार्ट मीटर्स, नवीन जोडणीसाठी मीटर्स व ग्रीड मीटर्स यासाठी एकूण २५६ कोटी इतका अंदाजित खर्च रिलायन्स कंपनीने दर्शविलेला आहे. सदर मीटर सन २०१६-१७ ते २०१९-२० या कालावधीत बदलविण्यात येणार असून त्यामुळे सदर कंपनीच्या वीज ग्राहकांवर प्रति युनिट १ ते ४ पैसे एवढा बोजा पडणार आहे.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

उत्तर महाराष्ट्रात नापिकी व दुष्काळग्रस्त परिस्थितीला कंटाळून शेतकऱ्यांनी केलेल्या आत्महत्या

(३९) * ५५८६८ श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य), श्री.चंद्रकांत सोनावणे (चोपडा), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), अॅड.के.सी.पाडवी (अक्कलकुवा), श्री.काशिराम पावरा (शिरपूर), श्री.योगेश (बापू) घोलप (देवळाली), श्री.वसंतराव चव्हाण (नायगांव), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) उत्तर महाराष्ट्रात यावर्षी चार महिन्यात १५२ शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्या असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, धुळे (जि.धुळे) तालुक्यातील कुळथे व वंजारी या शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे तसेच जळगाव जिल्ह्यात मार्च ते मे, २०१६ या कालावधीत नापिकी व दुष्काळग्रस्त परिस्थितीला कंटाळून जिल्ह्यात ११ शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती सदर शेतकऱ्यांच्या परिवाराला आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) धुळे तालुक्यात श्री. भावलाल बा. झिंजर, रा.कुळथे यांनी दिनांक ५.५.२०१६ व श्री. महारु क.वंजारी, रा.कुंडाणे यांनी दिनांक १६.०४.२०१६ रोजी आत्महत्या केल्याचे निदर्शनास आले आहे.

जळगाव जिल्ह्यात माहे मार्च २०१६ ते मे २०१६ कालावधीत एकूण ४५ व्यक्तींनी आत्महत्या केलेली असून त्यापैकी १२ व्यक्ती शेतकरी आत्महत्या सदराखाली समितीने पात्र ठरविल्या आहेत.

(३) सदर शेतकरी आत्महत्या प्रकरणांची चौकशी करण्यात आलेली आहे.

(४) चौकशीअंती शेतकरी आत्महत्या या सदराखाली पात्र प्रकरणांना महसुल व वन विभाग, शासन निर्णय क्र.एससीवाय-१२०५/प्र.क्र.१८९/म-७ दिनांक २३.०१.२००६ अन्वये रक्कम रु.१ लाख प्रत्येकी अदा करण्यात आलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे शहरात ओला आणि उबेर या खासगी टॅक्सी "सर्ज प्राइसिंग" च्या नावाखाली ग्राहकांची फसवणूक करत असल्याबाबत

(४०) * ५३७४८ श्री.भिमराव तापकीर (खडकवासला) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे शहरात ओला आणि उबेर या खाजगी टॅक्सी प्रवासी सेवा देणाऱ्या कंपनीचा "सर्ज प्राइसिंग" च्या नावाखाली ग्राहकांची फसवणूक करत असल्याचे माहे जून २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, विशेषतः गर्दीच्या वेळेत हमखास दुप्पट किंवा तिप्पट भाडे आकारणी सुरु झाली असून, दिल्ली आणि कर्नाटक सरकारने जशी बंदी घातली तशी पुण्यासह महाराष्ट्रातही "सर्ज प्राइसिंग" वर बंदी घालण्याची मागणी नागरिकांकडून तसेच रिक्षा संघटनाकडून होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती "सर्ज प्राइसिंग" वर तसेच बेकायदेशीर प्रवासी वाहतूक करणाऱ्या कंपन्यांवर बंदी घालण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते : (१) व (२) होय.

(३) व (४) ओला, उबेर सारख्या अग्नीगेटर टॅक्सी सेवेचे नियमन करण्यासाठी "सिटी टॅक्सी स्किम, २०१५" ही नियमावली तयार करून व ती प्रसिद्ध करून त्यावर सर्वसामान्यांच्या सूचना व हरकती मागविण्यात आल्या होत्या. त्याप्रमाणे प्राप्त झालेल्या सूचनांनुसार सुधारीत केलेला नियमावलीचा मसुदा अंतिम करण्यासाठीची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मालेगाव (जि.नाशिक) व धुळे, साक्री (जि.धुळे) तालुक्यातील नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत

(४१) * ५५३९७ श्री.आसिफ शेख (मालेगांव मध्य), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) चिंचावड, आघारसह गाळणे, चिंचवे, हरणशिकार (ता.मालेगाव, जि.नाशिक) या भागात दिनांक ४ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास झालेल्या वादळी वाऱ्यासह

झालेल्या गारपीटीमुळे कांदा, डाळिंब व आंब्याचे नुकसान होवून शेतकऱ्यांचे आर्थिक नुकसान झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, धुळे, साक्री (जि.धुळे) तालुक्यात माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान झालेल्या अवकाळी पाऊस व गारपीटीमुळे शेतकऱ्यांच्या डाळिंब, कांदा, मिरची रोपांचे मोठ्या प्रमाणात नुकसान झाले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उपरोक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती नुकसानग्रस्त शेतकऱ्यांना आर्थिक मदत देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१) हे खरे नाही.

(२) हे अंशतः खरे आहे. धुळे जिल्हयातील धुळे व साक्री तालुक्यामध्ये मार्च, २०१६ मध्ये अवकाळी पाऊस व गारपीटीमुळे पिकांखालील अनुक्रमे ६७३.७० हेक्टर व ६९०.७४ हेक्टर क्षेत्र बाधित झालेले होते.

(३) व (४) होय. यासंदर्भातील आर्थिक मदत देण्याबाबची कार्यवाही महसूल व वन विभागामार्फत सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सोलापूर जिल्हयातील हजारो हेक्टर क्षेत्रातील फळबागा
दुष्काळामुळे जळून गेल्याबाबत**

(४२) * ५८२१६ श्री.भारत भालके (पंढरपूर) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पंढरपूर, मंगळवेढा, सांगोला, माढा, अक्कलकोट, मोहोळ (जि.सोलापूर) आदी तालुक्यात दुष्काळामुळे हजारो हेक्टर क्षेत्रातील फळबागा अक्षरशाः जळून गेल्याने हजारो शेतकऱ्यांचे कोट्यवधी रुपयांचे नुकसान झाले असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीअंती शासनाने नुकसानग्रस्त फळबागांचे पंचनामे करून शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

(उत्तर आले नाही.)

मौजे हिरयाली, विक्रोळी (मुंबई) येथील डोंगर भागात शासनाची परवानगी न घेता खोदकाम करण्यात आल्याबाबत

(४३) * ५७३५३ श्री.सुनिल राऊत (विक्रोळी) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे हिरयाली, विक्रोळी (मुंबई) येथील न.भू.क. ४ डी/१ ते ४ डी/६ या डोंगर भागातील शासनाच्या भूखंडावर शासनाची परवानगी न घेता बेकायदेशिर खोदकाम करण्यात आल्याने येथील शंभरच्यावर असलेल्या कुटुंबांना धोका निर्माण झाला असल्याने खोदकाम करणाऱ्यांविरुद्ध कारवाई करण्याची मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने दोषी असणाऱ्या संबंधितांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) व (३) सदर प्रकरणी केलेल्या चौकशीत सदर जागा खाजगी असून, सन २०१२-२०१३ मध्ये सक्षम प्राधिकाऱ्याची परवानगी घेऊन खोदकाम करण्यात आल्याचे आढळून आले आहे. तसेच प्रश्नाधीन ठिकाणी सध्या कोणत्याही प्रकारचे खोदकाम सुरु नसल्याने तेथील कुटुंबांना धोका होण्याची शक्यता वाटत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

डहाणू व तलासरी (जि. पालघर) तालुक्यातील आदिवासी शेतकऱ्यांना पॉवरग्रीड कंपनीकडून नुकसान भरपाई मिळत नसल्याबाबत

(४४) * १९५२५ श्री.पास्कल धनारे (डहाणू), श्री.विलास तरे (बोईसर), श्रीमती सीमाताई हिरे (नाशिक पश्चिम), श्री.हितेंद्र ठाकूर (वसई), श्री.रुपेश म्हात्रे (भिवंडी पूर्व) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) डहाणू व तलासरी (जि.पालघर) तालुक्यातील आदिवासी शेतकऱ्यांच्या जमिनीतून पॉवरग्रीड कंपनीच्या उच्चदाबाच्या विद्युतवाहिन्या व मनोरे उभारल्याने झालेली नुकसान भरपाई मागील २ ते ३ वर्षांपासून मिळत नसल्याचे दिनांक २५ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने आदिवासी शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत व विलंबास जबाबदार असणाऱ्याविरुद्ध शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) अंशतः खरे आहे.

(२) व (३) तलासरी तालुक्यात पॉवरग्रीड कॉर्पोरेशन ऑफ इंडिया लि. या कंपनीमार्फत ४०० केव्ही वापी-कुडुस पारेषण वाहिनी उभारण्याचे काम सन २०१३ मध्ये सुरु करण्यात आले आहे. या वाहिनीमुळे तलासरी तालुक्यात एकूण ९५९ शेतकरी बाधित झाले असून त्यापैकी ८४३ शेतकऱ्यांच्या नुकसान भरपाई बाबतचे मूल्यांकन वन परिक्षेत्र अधिकारी यांचेकडून करण्यात आले आहे व ११६ शेतकऱ्यांच्या नुकसान भरपाई बाबतचे मूल्यांकन करणे बाकी आहे. मूल्यांकन करण्यात आलेल्या ८४३ प्रकरणांपैकी ८०३ शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्यात आली आहे व ४० शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाईबाबतचे धनादेश अदा करणे प्रलंबित आहे. उर्वरित ११६ प्रकरणी मूल्यांकन पूर्ण करणेबाबतची कार्यवाही तात्काळ करणेबाबत जिल्हाधिकारी, पालघर यांचे स्तरावरून तहसिलदार, तलासरी यांना सूचना देण्यात आल्या आहेत. तसेच डहाणू तालुक्यातील बाधित शेतकऱ्यांच्या नुकसान भरपाईबाबतचे मूल्यांकन अहवाल संबंधित कृषि अधिकारी व वनपरिक्षेत्र अधिकारी यांचेकडून मागविण्यात

आले असून सदर अहवाल प्राप्त झाल्यानंतर संबंधित बाधित शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत कार्यवाही करण्यात येईल.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

जयगड (जि. रत्नागिरी) येथील जे.एस.डब्ल्यू पोर्ट कंपनी ट्रेजिंगद्वारे भर टाकून समुद्राचा काही भाग बुजविण्याचा प्रयत्न करित असल्याबाबत

(४५) * ५४१७८ श्री.भास्कर जाधव (गुहागर), श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जयगड (जि. रत्नागिरी) येथील जे.एस.डब्ल्यू पोर्ट कंपनीकडून समुद्रानजिक जेटी उभारताना जयगड ग्रामपंचायतीच्या २६ नंबरला नोंद असलेल्या रस्त्यावर अतिक्रमण केल्याची तक्रार स्थानिक ग्रामस्थांनी उपोषण करून जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी यांचेकडे दिनांक २० मे २०१६ रोजी मोर्चा काढून व दिनांक ३० मे २०१६ रोजी निवेदनाद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर ठिकाणी ट्रेजिंगद्वारे बेकायदेशीर उत्खनन करून समुद्रामध्ये भर टाकून समुद्राचा काही भाग बुजविण्याचा प्रयत्न कंपनीकडून सुरू आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने शासनाने कंपनीविरोधात कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३) व (४) जयगड सडये वाडी येथील ग्रामस्थांनी दिनांक ११/०५/२०१६ रोजीच्या निवेदनाद्वारे जे.एस.डब्ल्यू पोर्ट कंपनीकडून अनधिकृतरित्या जेटीबांधकाम व वाळू उत्खननामुळे समुद्रांच्या ठिकाणी होणाऱ्या धार्मिक कार्यांना बाधा निर्माण होत असल्याने दिनांक १९/०५/२०१६ रोजी मोर्चा काढण्यात येणार असल्याबाबत जिल्हाधिकारी रत्नागिरी यांना कळविल्यानुसार जयगड सडये वाडी येथील ग्रामस्थांनी दिनांक १९/०५/२०१६ रोजी कंपनीवर मोर्चा काढला होता.

तसेच सडये वाडी महिला मंडळाने दिनांक ३०/०५/२०१६ रोजी उपोषण करण्यात येत असल्याबाबत तहसिलदार रत्नागिरी यांना कळविल्यानुसार सडये वाडी येथील महिला मंडळाने दिनांक ३०/०५/२०१६ रोजी उपोषण केले होते.

जे.एस.डब्ल्यू पोर्ट कंपनीने ग्रामस्थांना धार्मिक कार्यासाठी पर्यायी जागा उपलब्ध करून दिली असून, पर्यायी व्यवस्थेपर्यंत जाण्यासाठी पोच रस्ता करून दिला असल्याचे व ग्रामस्थांच्या काही रास्त मागण्या विचाराधीन असल्याचे कळविले आहे.

केंद्र शासनाच्या पर्यावरण व वन मंत्रालयाच्या दिनांक ३०/०३/२०१५ च्या पर्यावरण दाखल्यातील अटी/शर्तीनुसार संबंधित कंपनीकडून ड्रेजिंगद्वारे उत्खनन करून, समुद्रामध्ये बंदर उभारणीसाठी भराव करण्यात येत आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

देगलूर व बिलोली (जि.नांदेड) तालुक्यातील पुनर्वसित झालेल्या गावांमध्ये नागरी सुविधा नसल्याबाबत

(४६) * ५७८२४ श्री.सुभाष साबणे (देगलूर) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) देगलूर व बिलोली (जि.नांदेड) तालुक्यातील सन १९६३ व १९८३ मध्ये पूर पुनर्वसित झालेल्या गावांमध्ये अद्यापी नागरी सुविधांची कामे झालेली नसल्याचे नुकतेच निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(३) असल्यास, चौकशीअंती नांदेड जिल्ह्यातील देगलूर व बिलोली या तालुक्यातील पुनर्वसित झालेल्या गावांमध्ये नागरी सुविधांची कामे तात्काळ करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही. देगलूर व बिलोली (जिल्हा नांदेड) तालुक्यातील १९६३ व १९८३ मधील पूरपुनर्वसित गावांमध्ये त्यांच्या मूळ पूरबाधित गावात ज्या सुविधा उपलब्ध होत्या त्या सुविधा शासनामार्फत पुरविण्यात आल्या आहेत. शासनाच्या प्रचलित पूरपुनर्वसन योजनेनुसार मूळ

पूरग्रस्त गावात ज्या सुविधा उपलब्ध होत्या त्या सुविधा नवीन पुनर्वसित गावामध्ये शासनामार्फत फक्त एकदाच पुरविण्यात येतात. त्यानंतर त्या सुविधा पुढील देखभाल दुरुस्तीसाठी संबंधित जिल्हा परिषद/ग्राम पंचायतीकडे हस्तांतरित करण्यात येतात.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महाड (जि.रायगड) तालुक्यातील गावांना दरडी कोसळण्याचा धोका निर्माण झाल्याने ग्रामस्थांचे स्थलांतर करण्याबाबत

(४७) * ६०१४१ श्री.भरतशेठ गोगावले (महाड) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महाड (जि.रायगड) तालुक्यातील ३४ गावांना दरडी कोसळण्याचा धोका संभवत असल्याने दरडीचा धोका टाळण्यासाठी या गावातील दोन हजार पन्नास कुटूंबातील नऊ हजार ग्रामस्थांना स्थलांतर करण्याच्या सूचना महसूल विभागामार्फत देण्यात आल्या आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त गावातील बहुतांश कुटूंबानी स्थलांतर करण्यास विरोध दर्शविला असून आधी पुनर्वसन करा मगच त्या ठिकाणी स्थलांतर करू अशी भूमिका ग्रामस्थांनी घेतली आहे, हे ही खरे आहे काय ,
- (३) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (४) असल्यास, चौकशीअंती दरडप्रवण गावातील कुटूंबाचे तात्काळ पुनर्वसन करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) होय.

(२) अशी बाब नाही.

मौजे दासगांव-भोईवाडा येथील नागरिकांनी तात्पुरते सुरक्षित स्थळी स्थलांतरीत होण्याबाबतचे सूचनापत्र स्विकारण्यास नकार दिला.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) दरडप्रवण ३४ गावांचे कायमस्वरूपी पुनर्वसन करणेबाबत जिल्हाधिकारी, रायगड यांनी दि.०२.०६.२०१६ रोजी प्रस्ताव सादर केला आहे.

(५) विलंबाचा प्रश्न उद्भवत नाही.

**नायगाव व मुदखेड (जि.नांदेड) तालुक्यात रेतीचा अवैधरित्या
उपसा होत असल्याबाबत**

(४८) * ५५६०१ श्री.वसंतराव चव्हाण (नायगांव), श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), श्रीमती अमिता चव्हाण (भोकर), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.प्रतापराव पाटील चिखलीकर (लोहा) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नायगाव (जि.नांदेड) तालुक्यातील मनुर घाटाचा लिलाव झाल्या नसल्याने येथून रेतीचा अवैधरित्या उपसा करण्यात येत असल्याने शासनाचा कोट्यवधी रुपयांचा महसूल बुडत असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, मुदखेड (जि.नांदेड) तालुक्यातील गोदावरी पात्रात व जवळ असलेल्या वेळी, माहाटी, देवापूर, कामळज, खुजडा, शंकरतिर्थ, आमदूरा भागात विना रॉयल्टी वाळूची अवैधरित्या चोरी होत असतांनाही शासकीय अधिकाऱ्यांकडून दुर्लक्ष करण्यात येत असल्याने शासनाचा महसूल बुडत असल्याचे माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणांची शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने अवैध वाळू उपसा बंद करण्याबाबत व वाळूमाफियांवर व दुर्लक्ष करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३) व (४) मौजे मनुर त.ब., ता. नायगाव, जि. नांदेड या वाळूगटाचा सन २०१५-२०१६ या वर्षात लिलाव झाला असून, संबंधित लिलावधारकाकडून वाळूचे उत्खनन करण्यात येत आहे.

मुदखेड तालुक्यात गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीस आळा घालण्यासाठी दक्षता पथक गठीत करण्यात आले आहे. सदर पथकामार्फत माहे

एप्रिल २०१६ ते जुलै २०१६ या कालावधीत केलेल्या तपासणीत, गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीच्या एकूण ३० प्रकरणांत दंडात्मक कारवाई करून, रुपये ५,७१,६००/- इतकी दंडात्मक रक्कम वसूल करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सातारा व सांगली जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना राष्ट्रीय कृषी विमा योजनेंतर्गत विमा कंपनीकडून भरपाई मिळण्याबाबत

(४९) * ५७२८५ श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.सुरेश लाड (कर्जत), श्री.वैभव पिचड (अकोले), श्री.शामराव ऊर्फ बाळासाहेब पाटील (कराड उत्तर), श्री.राहुल जगताप (श्रीगोंदा), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातारा जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांनी राष्ट्रीय कृषी विमा योजने अंतर्गत सन २०१४-१५ आणि २०१५-१६ या दोन वर्षात विमा कंपन्यांकडे १६ कोटी ४७ लाख रुपये विमा हप्ता भरलेला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, राष्ट्रीय पीक विमा योजनेअंतर्गत भारतीय कृषी विमा कंपनीच्यावतीने सन २०१५ मध्ये सांगली जिल्ह्यातील १० तालुक्यातील ८१ हजार १३४ शेतकऱ्यांनी पीक विमा उतरविला त्याकरिता संबंधित शेतकऱ्यांनी २ कोटी ५ लाख ९६ हजारांचा विमा हप्ता भरला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नैसर्गिक आपत्ती, पिकांवर रोगाचा प्रादुर्भाव, अतिवृष्टी आणि दुष्काळ या आपत्तीमुळे नुकसान झालेल्या सातारा जिल्ह्यातील व पलूस, आटपाडी व शिराळा (जि.सांगली) या तालुक्यातील ३६३ दुष्काळी गावातील १८ हजार शेतकऱ्यांना विमा कंपनीच्या जाचक निकषामुळे भरपाई मिळण्यास अडचणी निर्माण होत आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(५) असल्यास, चौकशीअंती सातारा व सांगली जिल्ह्यातील शेतकऱ्यांना विमा कंपनीकडून भरपाई मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१) हे, खरे नाही. सन २०१४-१५ व २०१५-१६ या दोन वर्षात सातारा जिल्हयातील १.८१ लाख शेतकऱ्यांनी रुपये ३.०६ कोटी विमा हप्ता भरून राष्ट्रीय कृषि विमा योजनेत सहभाग घेतला होता.

(२) राष्ट्रीय कृषि विमा योजनेअंतर्गत खरीप २०१५ मध्ये सांगली जिल्हयात ८२ हजार शेतकरी सहभागी झाले असून त्यांनी रु. २.२२ कोटी इतका विमा हप्ता भरला आहे.

(३) राष्ट्रीय कृषि विमा योजनेअंतर्गत निश्चित करण्यात येणारी नुकसान भरपाई ही केंद्र शासनाने निर्धारित केलेल्या पध्दतीने पीक कापणी प्रयोगांद्वारे प्राप्त सरासरी उत्पन्नाचे आधारे निश्चित केली जाते. योजनेअंतर्गत नुकसान भरपाई निश्चित करण्यासाठी आवश्यक असणारे अधिसूचित पीकनिहाय व मंडळनिहाय सरासरी उत्पन्न निश्चित करण्याठी संबंधित मंडळस्तरावर १२ पीक कापणी प्रयोग घेतले जातात. यापैकी किमान १० पीक कापणी प्रयोगांद्वारे प्राप्त झालेल्या मंडळनिहाय सरासरी उत्पन्नाची तुलना संबंधित मंडळाच्या उंबरठा उत्पन्नाशी करून कमी आलेल्या उत्पन्नाच्या प्रमाणात विमा कंपनीमार्फत नुकसान भरपाई निश्चित केली जाते.

खरीप हंगाम २०१५ ची नुकसान भरपाई भारतीय कृषि विमा कंपनीमार्फत वरीलप्रमाणे निश्चित करण्यात आली आहे त्यानुसार पलूस, आटपाडी व शिराळा या तालुक्यासाठी नुकसान भरपाई देय होत नाही. मात्र सांगली जिल्हयातील इतर तालुक्यातील ६४००० शेतकऱ्यांना रुपये २७.७८ कोटी नुकसान भरपाई रक्कम मंजूर करण्यात आली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

लातूर जिल्हयात गारपीटीमुळे नुकसानग्रस्त झालेल्या
शेतकऱ्यांना अनुदान न मिळाल्याबाबत

(५०) * ५४३१२ श्री.अमित विलासराव देशमुख (लातूर शहर) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) लातूरमध्ये गेल्या वर्षी माहे एप्रिल या महिन्यात झालेल्या गारपीटीत १२ हजार ३९८ शेतकऱ्यांच्या सुमारे ६ हजार हेक्टर वरील फळबाग व पिकांच्या नुकसानीचे पंचनामे करून नुकसानीपोटी दिलेला ८ कोटी ९७ लाख ४५ हजार रुपयांचा निधी वाटपाअभावी शासनाकडे परत गेल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, निलंगा (जि.लातूर) तालुक्यातील मसलगा, मुगाव, गौर, आनंदवाडी आणि आंबेगाव येथील ग्रामस्थांनी तहसिलदारांना गारपीटीचे नुकसान मिळावे म्हणून निवेदन देखील दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) व (२) होय. हे खरे आहे.

- (३) व (४) संबंधित जिल्हाधिकारी यांचेकडून अंतिम सुधारित मागणी प्राप्त झाल्यानंतर निधी तात्काळ वितरीत करण्यात येईल.
- (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**रासे (ता.खेड, जि.पुणे) येथील गायरान जमिनीतून अवैधरित्या
गौण खनिजाचे उत्खन्न होत असल्याबाबत**

- (५१) * ५९३८४ श्री.सुरेश गोरे (खेड आळंदी) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) रासे (ता.खेड, जि.पुणे) येथील जमीन गट क्रमांक २४४ मधील शासकीय गायरान जमिनीतून अवैध दगड, मुरूम यासारखे २०० ते ५०० ब्रास गौण खनिजाची चोरी केल्याचे तेथील ग्रामस्थांनी तहसिलदार, खेड यांना माहे एप्रिल २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निवेदनाद्वारे निदर्शनास आणले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने गौण खनिजाची चोरी करणाऱ्या संबंधितांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१), (२) व (३) मौजे रासे, ता. खेड येथील गट नंबर २४४ या शासकीय जमीन मधून अवैध उत्खनन होत असल्याबाबत मौजे रासे येथील ग्रामस्थांकडून दिनांक ०६/०४/२०१६ रोजी जिल्हाधिकारी पुणे यांच्याकडे तक्रार प्राप्त झाली होती. त्यापूर्वीच तहसिलदार खेड यांच्या कार्यालयातील क्षेत्रिय अधिकाऱ्यांनी दिनांक ०२/०४/२०१६ रोजी सदर क्षेत्राची पाहणी केली असता, मुरुमाचे अवैध उत्खनन होवून ते लगतच्या रस्त्याच्या कामासाठी वापरण्यात आल्याचे निदर्शनास आले. त्यानुषंगाने महाराष्ट्र जमीन महसूल संहिता, १९६६ मधील तरतूदीनुसार दंडात्मक कारवाई करण्याच्या अनुषंगाने संबंधितांकडून खुलासा मागविण्यात आला असून, नियमानुसार पुढील कार्यवाही संकल्पित आहे. (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नागपूर जिल्ह्यातील २८९ गावांमध्ये राज्य परिवहन महामंडळाची बस सेवा
अद्याप सुरु झालेली नसल्याबाबत**

(५२) * ५७८९२ श्री.सुधाकर देशमुख (नागपूर पश्चिम) : सन्माननीय परिवहन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर जिल्ह्यातील २८९ गावांमध्ये राज्य परिवहन महामंडळाची बस सेवा अद्यापपर्यंत पोहचली नसल्याची बाब माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, नागपूर जिल्ह्यातील मौदा-५९, कुही-४८, कामठी-३४, कळमेश्वर-३० रामटेक-२७, भिवापूर-१९, हिंगणा-१५, सावनेर-१४, नागपूर(ग्रामीण)-१३, नरखेड-१२ उमरेड-११, काटोल-११ व पारशिवणी-०६ असे जवळपास २८९ गावांमध्ये बससेवा अद्यापपर्यंत पोहचलेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (४) असल्यास, चौकशीअंती नागपूर जिल्ह्यातील २८९ गावांमध्ये बसफेऱ्या सुरु करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. दिवाकर रावते : (१), (२), (३) व (४) नागपूर जिल्ह्यातील २८९ गावांपैकी २१३ गावे ही २ कि.मी. परिक्षेत्रात असून सदर ठिकाणी राज्य परिवहन सेवा

उपलब्ध आहे. उर्वरित ७६ पैकी १३ गावे पुनर्वसनातील असल्याने, ४१ गावांचा रस्ता खराब असल्याने, २ गावांना रस्ता नसल्याने, ७ गावांना अरुंद पुल असल्याने राज्य परिवहन महामंडळाची सेवा उपलब्ध होवू शकलेली नाही.

तसेच ४ गावांना यापूर्वी रा.प. सेवा दिली होती परंतु प्रवाशी प्रतिसाद नसल्यामुळे रा.प. सेवा बंद करण्यात आली. एका ठिकाणी बस सेवा सुरु असून व ८ ठिकाणी रा.प. सेवा उपलब्ध नाही.

वरील गावांचे सर्वेक्षण करण्यात येवून प्रवासी सेवेस अडचणी येत असल्याने संबंधित अडचणी दूर झाल्यास गावांना सेवा देण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पशुवैद्यकीय दवाखाण्यांमध्ये (जि.बुलढाणा) होत असलेल्या
अपुऱ्या औषधी पुरवठ्याबाबत**

(५३) * ५९४३६ श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा) : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पशुवैद्यकीय दवाखाण्यांमध्ये (जि.बुलढाणा) अपुऱ्या औषधी पुरवठ्यामुळे व डॉक्टरांच्या रिक्त पदांमुळे गाय, बैल इत्यादी प्राण्यांचा मृत्यू झाल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तालुक्यातील पशु वैद्यकीय दवाखान्यांना स्वःताची इमारत नसून सद्यस्थितीत हे दवाखाने ग्रामपंचायतीत अथवा तात्पुरत्या स्वरूपाच्या इतरत्र उपलब्ध इमारतीत सरु आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने पशुवैद्यकीय दवाखान्यांना स्वतंत्र इमारत, पशु वैद्यकीय अधिकाऱ्यांची रिक्त पदे व औषधांचा पुरवठा वेळेवर उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नसून, बुलढाणा जिल्ह्यात ७ राज्यस्तरीय आणि १२२ स्थानिकस्तरीय अशा एकूण १२९ पशुवैद्यकीय संस्था कार्यरत आहेत. यापैकी १२७ पशुवैद्यकीय

संस्थांना स्वतःच्या इमारती आहेत. तथापि, राज्यस्तरीय तालुका लघुपशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय, मलकापूर व जिल्हा परिषदेंतर्गत पशुवैद्यकीय दवाखाना श्रेणी-२, मौजे देवुळघाट या दोन संस्थांना स्वतःच्या इमारती नसल्यामुळे त्या अनुक्रमे श्री गोरक्षण संस्थेच्या व ग्रामपंचायत कार्यालयाच्या खोलीमध्ये कार्यरत आहेत.

(३) होय.

(४) तालुका लघुपशुवैद्यकीय सर्वचिकित्सालय, मलकापूर या राज्यस्तरीय संस्थेच्या बांधकामासाठी ८१ आर शासकीय जागा उपलब्ध असून सन २०१५-१६ मध्ये उपलब्ध करून देलेला निधी रु.२०.०० लक्ष कार्यकारी अभियंता,खामगांव यांनी बांधकामाचे अंदाजपत्रक तयार करणे, निविदा मागविणे व निविदा निश्चितेची कार्यवाही करण्यासाठी २ ते २.५ महिन्यांचा कालावधी लागणार असल्यामुळे तो समर्पित केलेला आहे. सन २०१६-१७ मध्ये या संस्थेच्या बांधकामासाठी रु.४५.३० लक्ष निधी मंजूर करण्यात आलेला आहे. पशुवैद्यकीय दवाखाना श्रेणी-२ देवुळघाट या संस्थेसाठी ग्रामपंचायतीने दिलेली जागा फ क्लासची असल्याने तेथे सदर दवाखान्याचे बांधकाम करता आलेले नाही. करिता, या जागेऐवजी दुसरी जागा उपलब्ध करून देण्याबाबत ग्रामपंचायत देवुळघाट यांना कळविण्यांत आलेले आहे.

जिल्ह्यात एकूण पशुधन पर्यवेक्षक या संवर्गाची एकूण ८५ पदे मंजूर असून ३ पदे रिक्त आहेत. सदरहू पदे भरण्याबाबत कार्यवाही करण्यांत येत आहे. सहाय्यक पशुधन विकास अधिकारी या संवर्गाची एकूण २८ पदे मंजूर असून सर्व पदे भरलेली, पशुधन विकास अधिकारी या संवर्गाची ५८ पदे मंजूर असून केवळ १ पद रिक्त आणि सहाय्यक आयुक्त पशुसंवर्धन संवर्गातील ७ पदे मंजूर असून त्यापैकी २ पदे रिक्त आहेत.

तसेच, जिल्ह्यातील सर्व पशुवैद्यकीय दवाखान्यांना औषधांचा पुरवठा करण्यांत आला असून शेतकरी/गोपालकांच्या रुग्ण पशुंना पशु आरोग्य सेवा नियमितपणे पुरविण्यात येत आहेत.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आंबेगाव व शिरूर (जि.पुणे) तालुक्यातील घोड व भीमा नदी पात्रातून
अवैधरित्या वाळू उपसा होत असल्याबाबत**

(५४) * ५८६०१ श्री.दिलीप वळसे-पाटील (आंबेगाव) : सन्माननीय महसूल

मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आंबेगाव व शिरूर (जि.पुणे) या तालुक्यातील घोड व भीमा नदीपात्रातून मोठ्या प्रमाणात वाळूचा बेकायदेशीर उपसा होत असल्याचे माहे, एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आल्याने याप्रकरणी दिनांक २ जून, २०१६ रोजी मा.महसूल मंत्री यांना निवेदनाद्वारे तक्रार केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, कानसे ते गंगापूर,घोडेगाव ते चिंचोली, नारोडी ते चास, कळंब ते एकहरे, चांडोली ते चांडोली बुद्रुक, पिंपळगाव ते खडकी, पारगांव ते शिंगवे (ता.आंबेगाव, जि.पुणे) अशा गावांना जोडणाऱ्या पुलांना तसेच जवळे ते निरगुडसर या बांधकाम सुरू असलेल्या पुलास व पुणे नाशिक रस्त्यावरील पुलांना याचा धोका निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने वाळू उपसा करणाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अशा आशयाचे निवेदन लोकप्रतिनिधीकडून मा. मुख्यमंत्री कार्यालयाकडे प्राप्त झालेले आहे.

(२), (३) व (४) लोकप्रतिनिधी यांच्याकडून प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने चौकशी करून, नियमानुसार कारवाई करण्याच्या सूचना जिल्हाधिकारी पुणे यांना देण्यात आल्या आहेत.

तसेच गौण खनिजाच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीस आळा घालण्यासाठी आंबेगाव व शिरूर तालुक्यात दक्षता पथके गठीत करण्यात आली असून, सदर पथकांनी माहे एप्रिल, २०१६ ते जून, २०१६ या कालावधीत केलेल्या तपासणीत घोडनदी व भीमा नदीपात्रातील वाळूच्या अवैध उत्खनन व वाहतूकीच्या ४६ प्रकरणात रुपये ३२,०५,०२५/- एवढ्या दंडाची रक्कम वसूल करण्यात आली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**बुलढाणा जिल्हयातील शेतकऱ्यांना ठिबक सिंचनासाठी कृषी विभागाची
परवानगी घेणे बंधनकारक केल्याबाबत**

(५५) * ५५३५० श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय कृषी मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) शासनाने ठिबक सिंचनावर दिले जाणारे अनुदान कमीकरण मागील वर्षीच्या प्रस्तावातील सर्वच शेतकरी अनुदानापासून वंचित असल्याने बुलढाणा जिल्हयातील ६८,६५९ शेतकऱ्यांना अनुदान दिले नसल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यावर्षी कृषी विभागाची परवानगी घेणे बंधनकारक करण्यात आले त्यामुळे मागील सर्व प्रस्ताव प्रलंबित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीअंती याबाबतचे निकष बदलून ठिबक सिंचन अनुदान शेतकऱ्यांना त्वरीत मिळण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. पांडुरंग फुंडकर : (१), (२), (३) व (४) सुक्ष्म सिंचनासाठी शेतकऱ्यांकडून ऑनलाइन अर्ज स्विकारून उपलब्ध निधीच्या मर्यादेत सूक्ष्म सिंचन संच बसविण्यासाठी पूर्व परवानगी देण्यात येते. ज्या अर्जदारांनी पूर्व परवानगी घेऊन सूक्ष्म सिंचन संच बसविलेले आहेत, असेच अर्जदार अनुदानासाठी पात्र ठरतात. सन २०१५-१६ अखेर बुलढाणा जिल्हयातील रु.४९.९१ कोटी एवढ्या रकमेचे पूर्व संमती दिलेले १२७ अर्ज प्रलंबित आहेत. सदर अर्जदारांना अनुदान वाटपाची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जालना जिल्ह्यातील पूर्णा व गोदावरी नदीतून अवैधरित्या
वाळू उपसा होत असल्याबाबत**

- (५६) * ५५१४० श्रीमती अमिता चव्हाण (भोकर), श्री.डी.पी.सावंत (नांदेड उत्तर), श्री.वसंतराव चव्हाण (नायगांव), श्री.राजेश टोपे (घनसावंगी) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) पूर्णा नदी पात्रावरील (ता.जाफराबाद, जि.जालना) पूलाखाली संबंधित अधिकाऱ्यांच्या दुर्लक्षामुळे अवैध वाळू उपसा होत असल्याने नदीपात्रावरील पूल धोक्यात आल्याबाबत ग्रामस्थांनी निवेदनाद्वारे जिल्हाधिकाऱ्यांकडे कारवाई करण्याची मागणी दिनांक १३.५.२०१६ रोजी वा त्यासुमारास केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच, घनसावंगी (जि.जालना) तालुक्यातील गोदावरी नदीतून वाळूचा अवैध उपसा सुरु असल्याने नदी पात्रातील तसेच तीरावर असलेल्या धार्मिक स्थळांना धोका निर्माण झाल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (३) तसेच, अंबड (जि.जालना) तालुक्यातील हसनापूर येथे गोदावरी नदीतून एका निविदाधारकास वाळू उपसा करण्यास परवानगी असूनही निविदाधारक प्रशासनाच्या नियम व अटी कागदावर ठेवून सर्रास बेसुमार वाळू उपसा करून जादा वाळू भरून वाहतूक करित असल्याचे नुकतेच माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणांची शासनाने चौकशी करून अवैध वाळू उपसा बंद करण्याबाबत वाळूमाफियांवर व दुर्लक्ष करणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१), (२), (३) व (४) अवैध वाळू उपशामुळे पूर्णा नदीचा पूल धोक्यात आला असल्याबाबतचे दिनांक २५/०५/२०१६ रोजीचे निवेदन प्राप्त झाले आहे. त्यानुषंगाने तपासणी करून, ६ ट्रॅक्टरवर गुन्हा नोंदविण्यात आला असून, १३ वाहनांवर दंडात्मक कारवाई करून, रुपये २,३३,३३६/- एवढा दंड वसूल केला आहे. सदर पुलास धोका निर्माण झाल्याचे निदर्शनास आले नाही.

घनसावंगी तालुक्यातील गोदावरी नदीतून वाळूच्या अवैध उत्खननाची काही प्रकरणे दृष्टोत्पत्तीस आली असून, त्याबाबत संबंधितांविरुद्ध दंडात्मक कारवाई करून, मे, २०१६ मध्ये रुपये ७६,२००/- एवढा दंड वसूल करण्यात आला आहे. तथापि, वाळूच्या अवैध उत्खननामुळे गोदावरी नदी काठावरील धार्मिक स्थळांना धोका झाल्याचे निदर्शनास आले नाही.

हसनापूर वाळूगटातून क्षमतेपेक्षा जास्त भाराची वाहतूक करण्यात आलेल्या १४ वाहनांवर गुन्हे दाखल करण्यात आले असून, १९ व्यक्तींना अटक करण्यात आली आहे. तसेच वाळूची अवैध वाहतूक केल्याप्रकरणी संबंधितांकडून एकूण रुपये ४,९४,१०६/- इतका दंड वसूल करण्यात आला आहे.

तसेच सदर वाळूगटातून अवैध उत्खनन व क्षमतेपेक्षा जास्त भाराच्या वाहतूकीस आळा घालण्यासाठी मंडळ अधिकारी, तलाठी व कोतवाल यांचे पथक नियुक्त करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

तपोवन (जि.अमरावती) मार्गावरील पशुसंवर्धन विभागाच्या गोदामात पशुवैद्यकीय औषधांचा साठा विनावापर पडून असल्याबाबत

(५७) * ५५८५३ प्रा.विरेंद्र जगताप (धामणगाव रेल्वे), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.विजय वडेटीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय पशुसंवर्धन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) तपोवन (जि.अमरावती) मार्गावरील पशुसंवर्धन विभागाच्या गोदामात जवळपास ७० टक्के पशुवैद्यकीय औषधांचा साठा विनावापर पडून असल्याबाबतची माहिती दिनांक २१ मार्च, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पशुवैद्यकीय अधिकारी श्रेणी-१ अंतर्गत येणाऱ्या तालुकास्तरावरील पशुवैद्यकीय रुग्णालयांना हा औषधी साठा मोफत असूनही संबंधित अधिकाऱ्यांनी यापैकी केवळ ३० टक्केच औषधीसाठा पुरविला गेला व तो कागदोपत्री १०० टक्के पुरविण्यात आल्याचे दाखविण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनस्तरावर चौकशी करण्यात आली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने दोषी असणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. महादेव जानकर : (१) व (२) हे खरे नाही.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**ठाणे व पालघर जिल्ह्यातील नद्यांमधून वाळूचे
बेकायदेशीर उत्खन्न होत असल्याबाबत**

(५८) * ५७३०५ श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), श्री.पास्कल धनारे (डहाणू) : सन्माननीय महसूल मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) भिवंडीतील तहसील क्षेत्र (जि.ठाणे) पडघा अंतर्गत भदाने ग्रामपंचायत क्षेत्रामध्ये सर्व्हे नं. ९५ या शासकीय जमिनी मधील रेतीचे जेसीबी मशिनच्या सहाय्याने बेकायदेशीर उत्खन्न करून, भूमाफियांकडून त्याची विक्री होत असल्याबद्दल पडघा, भदाने येथील शेकडो नागरीकांनी स्थानिक तहसिलदार, तलाठी, प्रांत, जिल्हाधिकारी यांच्याकडे वारंवार भूमाफियांविरोधात कडक कारवाई करण्याची मागणी माहे जून, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात वा त्यादरम्यान लेखी तक्रारीद्वारे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच, मुरबाड (जि.ठाणे) तालुक्यात वाळूमाफियांनी काळू डोईफोडे, मुरबाडी, कनवीरा, बारवी या पाचही नद्यातून जेसीबी यंत्राने रेती काढल्यामुळे नदीपात्रे कोरडी पडली असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) तसेच, वरोळी नदीतून (ता.तलासरी, जि.पालघर) अवैध पध्दतीने वाळूचे उत्खन्न केल्याने बारमाही वाहणाऱ्या नदीचे पाणी आटून पात्र रुंदावून पावसाळ्यात पुरसदृष्य परिस्थिती निर्माण होऊन शेतकऱ्यांच्या शेतजमिनी पाण्याखाली जाण्याचा धोका निर्माण झाला असल्याचे दिनांक १० जून, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणांची शासनामार्फत चौकशी करण्यात आली आहे काय,
 (५) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने अवैध वाळू उपसा बंद करून
 वाळूमाफियांवर तसेच संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली
 वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अशा प्रकारची तक्रार प्राप्त झाल्याचे निदर्शनास आले नाही. मात्र, मौजे भादाने येथील सर्वे नंबर ९५ येथे भेट देऊन पाहणी केली असता, सदर जमिनीवर ५ तलाव खोदल्याचे निदर्शनास आले. त्यामधून रेती निघालेली नसल्याने विक्री करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. सदर जमिन गुरचरण असून, ग्रामपंचायतीकडे वर्ग केली आहे. त्यामुळे सदर जमिनीची देखभाल करण्याची जबाबदारी ग्रामपंचायतीची असल्याने, तहसिलदार भिवंडी यांनी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती भिवंडी यांना सदर प्रकरणी संबंधितांविरुद्ध गुन्हा दाखल करण्याबाबत ग्रामपंचायत भादाने यांना निर्देश देण्याचे कळविले आहे.

(२) व (३) अशा बाबी निदर्शनास आल्या नाहीत.

(४), (५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मराठवाड्यात नापिकी व कर्जाला कंटाळून शेतकऱ्यांच्या
 होत असलेल्या आत्महत्या**

(५९) * ५३६४३ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.राहुल मोटे (परांडा),
 श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अब्दुल सत्तार (सिल्लोड), श्री.अमिन पटेल
 (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी),
 श्री.त्र्यंबकराव भिसे (लातूर ग्रामीण), श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), प्रा.वर्षा
 गायकवाड (धारावी), श्री.वसंतराव चव्हाण (नायगांव), श्री.सुभाष उर्फ पंडितशेठ
 पाटील (अलिबाग), श्री.धैर्यशील पाटील (पेण), श्री.राजेश टोपे (घनसावंगी),
 श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत
 कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मराठवाड्यात दुष्काळ वाढत असल्यामुळे नापिकी व कर्जबाजारीपणाला कंटाळून १ जानेवारी २०१६ ते ७ मे २०१६ या कालावधीत शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केलेल्या ३९२ प्रकरणांपैकी तब्बल ११७ प्रकरणे अद्यापही शासनाकडे प्रलंबित आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच औरंगाबाद जिल्ह्यात गेल्या तीन वर्षात २०० शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्या असून सिल्लोड तालुक्यात सर्वाधिक शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याचे माहे मे २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (३) तसेच, परांडा-भूम-वाशी (जि.उस्मानाबाद) या भागात २०१५-१६ या वर्षात एकूण ६४ शेतकऱ्यांनी खाजगी सावकारांच्या कर्ज वसूलीच्या जाचामुळे आत्महत्या केल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त सर्व प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (५) असल्यास, चौकशीअंती आत्महत्या करणाऱ्या शेतकऱ्यांच्या कुटुंबियांना तातडीने मदत देण्याबाबत तसेच आत्महत्या रोखण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) अंशतः खरे आहे. आत्महत्या केलेल्या एकूण ३९२ प्रकरणांपैकी १८ प्रकरणात चौकशी प्रलंबित आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) होय, चौकशी करण्यात आली आहे.

(५) चौकशीअंती पात्र प्रकरणी शासन निर्णय क्र.एससीवाय-१२०५/प्र.क्र.१८९/म-७ दिनांक २३.०१.२००६ अन्वये आत्महत्या करणाऱ्या शेतकऱ्यांच्या कुटुंबाला मदत देण्यात आली आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

झाई-बोरीगांव (ता.तलासरी, जि.पालघर) येथे उच्च दाब वीजवाहिनीच्या शॉर्ट सर्किटमुळे शेतकऱ्यांच्या फळबागांचे झालेले नुकसान

(६०) * ६०३४२ श्री.पास्कल धनारे (डहाणू) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) झाई -बोरीगांव (ता.तलासरी जि.पालघर) येथील ११ केव्ही उच्च दाबाच्या वीजवाहिनीमुळे शॉर्ट सर्किट होऊन आग लागल्याने केळीच्या बागेसह आंबा, नारळ व फणस झाडे जळून शेतकऱ्यांचे लाखो रुपयाचे नुकसान झाले असल्याचे दिनांक ५ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने शेतकऱ्यांना नुकसान भरपाई देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) होय. सदर अपघात दि. ०५/०५/२०१६ रोजी झालेला नसून दि. १९/०३/२०१६ रोजी झालेला आहे.

(२) होय. सदर अपघाताची चौकशी विद्युत निरीक्षक, निरीक्षण विभाग-ठाणे १ या कार्यालयामार्फत दि. २३/०३/२०१६ रोजी करण्यात आली आहे.

(३) संबंधित शेतकरी श्री. धनंजय दत्तात्रय राऊत यांना नुकसान देण्याबाबत विद्युत निरीक्षक, निरीक्षण विभाग क्र.१ ठाणे यांनी उप कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मंडळ डहाणू उप विभाग ता. डहाणू, जि. पालघर यांना दि. २८/०३/२०१६ च्या पत्रान्वये कळविले आहे.संबंधितांकडून आवश्यक कागदपत्रांची पूर्तता दि. ०५/०७/२०१६ रोजी झाली असून नुकसान भरपाई देण्याबाबत कार्यवाही सुरू आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

महावितरण कंपनीमध्ये समायोजन आकार वसुलीत झालेला गैरव्यवहार

(६१) * ५७५७२ श्री.सरदार तारासिंह (मुलुंड), श्री.मकरंद जाधव-पाटील (वाई), श्री.जितेंद्र आव्हाड (मुंब्रा कळवा), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.दिपक चव्हाण (फलटण), श्री.हसन मुश्रीफ (कागल), श्री.शशिकांत शिंदे (कोरेगाव), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.जयंत पाटील (इस्लामपूर) : सन्माननीय ऊर्जा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महावितरण कंपनी मध्ये वीज खरेदी खर्चापेक्षा इंधन आकार अनेक पटीने आकारून समायोजन आकार वसुलीत गैरव्यवहार झाला असल्याचे माहे जून, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गेल्यावर्षी ३.७० पैसे प्रति युनिट वीज खरेदीचा दर असून प्रत्यक्षात ३.६८ पैशांनी वीज खरेदी करून प्रत्येक युनिटमागे ४७ पैशाप्रमाणे ग्राहकांकडून जास्त वसुल केलेल्या ४३८६ कोटी रुपयाचा हिशोब शासनाने अद्यापी दिलेला नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, वीज खरेदी खर्चापेक्षा इंधन आकार अनेक पटीने आकारून गेल्या दोन वर्षात ७४८० कोटी जास्त आकारले गेले असल्याने या प्रकरणाची चौकशी करण्यात यावी अशी मागणी महाराष्ट्र वीज ग्राहक संघटनेचे अध्यक्ष यांनी केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त प्रकरणाची शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (५) असल्यास, चौकशीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र वीज ग्राहक संघटनेने उपस्थित केलेल्या मुद्द्यांबाबत तसेच या प्रकरणी दोषी असणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रशेखर बावनकुळे : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

महावितरण कंपनीने महाराष्ट्र विद्युत नियामक आयोगाकडे बहुवर्षीय वीजदर याचिकेच्यावेळी दिलेला सन २०१५-१६ साठीचा वीज खरेदीचा प्रस्तावित दर हा रु. ३.६८ प्रति युनिट गृहीत धरला होता. परंतु प्रत्यक्षातील वीज खरेदीचा दर अंदाजे रु. ३.८० प्रति युनिटच्या आसपास आहे.

(३) हे खरे नाही.

महाराष्ट्र वीज ग्राहक संघटनेचे अध्यक्ष यांनी जून, २०१६ मध्ये या प्रकरणाची चौकशी करण्याची मागणी केल्याचे निदर्शनास आले आहे.

(४), (५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर जिल्ह्याचे जिल्हाधिकार्यांनी चुकीचा अहवाल सादर केल्याबाबत

(६२) * ५३६४४ श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी) : सन्माननीय पुनर्वसन व मदत कार्य मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सोलापूर जिल्ह्याचे जिल्हाधिकार्यांनी शेतकऱ्यांच्या शेतातील उभी पिके चारा दाखवून शासनाची केलेली दिशाभूल, उजनीच्या पाण्याचे नियोजन करून तेथील शेतकऱ्यांना पाण्याचे योग्य वाटप करणे गरजेचे असताना तसे न करणे, जिल्ह्यातील लोक पाण्याचा टँकर व चारा छावण्याची सातत्याने आग्रही मागणी करत असताना जिल्हाधिकारी यांनी अधिकाऱ्यांना दमदाटी करून, चुकीचा अहवाल सादर करून शासनाला खोटी आकडेवारी सादर केल्याचे मा.विरोधी पक्षनेता विधानसभा यांनी दिनांक २२ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास केलेल्या पाहणी दौऱ्यात निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय,
- (३) असल्यास, चौकशीअंती चुकीचा अहवाल सादर करणा-यांविरुद्ध व दिशाभूल करणारी माहिती देणाऱ्या जिल्हाधिकार्यांविरुद्ध शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. चंद्रकांत पाटील : (१) हे खरे नाही.

- (२) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.